

**FC GRONINGEN
BEHEER B.V.**

FINANCIËEL JAARVERSLAG

SEIZOEN **2022/2023**

1.0

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG

2.	Voorwoord	4
3.	Samen naar de grote markt	6
3.1	Belofte, overtuiging, Kern-/aspiratiewaarden, Pijlers	7
3.2	Sportief, Europees voetbal behalen	8
3.3	Maatschappij, samen bewegingsarmoede oplossen in het Noorden	10
3.4	Economisch, de versneller van de economische groei in het Noorden	12
3.5	Evenement, mooiste evenementen organiseren van Noord-Nederland	14
3.6	Organisatie, financieel sterker door te investeren in personeel en door effectiever en efficiënter te werken	16
3.7	Duurzaamheid	17
4.	Financiële resultaten	18
4.1	Algeheel financieel beeld	19
4.2	Omzet	20
4.3	Bedrijfslasten	24
4.4	Resultaat vergoedingssommen	26
4.5	Investerings en financieringsbehoefte	27
4.6	Vermogenspositie	28
4.7	Kasstroom	28
4.8	Organisatie (personeelsbezetting)	29
4.9	Risicoparagraaf	30
4.10	Verwachtingen nieuwe seizoen	31
5.	Bericht van de commissarissen	32

JAARREKENING

6.	Jaarrekening	34
7.	Toelichting op de balans en winst-en-verliesrekening	38
8.	Toelichting op de balans	44
9.	Toelichting op de winst-en-verliesrekening	58
10.	Enkelvoudige jaarrekening	64
11.	Toelichting op de enkelvoudige balans en winst-en-verliesrekening	67
12.	Toelichting op de enkelvoudige balans	68

OVERIGE TOELICHTING

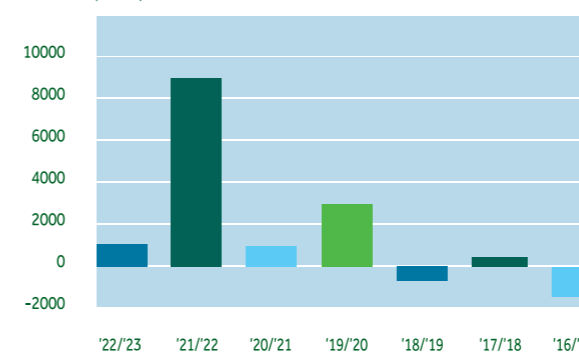
13.	Overige toelichting	72
13.1	Gebeurtenissen na balansdatum	73
13.2	Bezoldiging bestuurders en commissarissen	73
13.3	Werknemers	73
13.4	Functionele specificatie personeelsleden	73

OVERIGE GEVEVENS

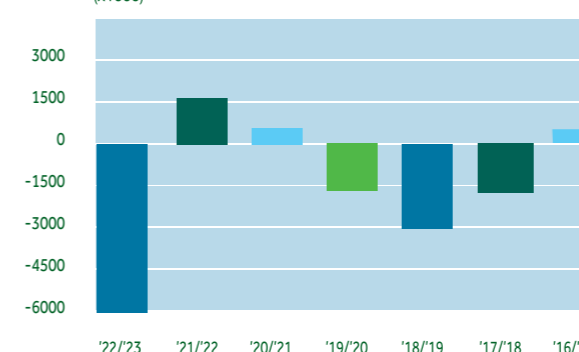
14.	Overige gegevens	74
14.1	Statutaire regeling winstbestemming	74
14.2	Winstbestemming	74
14.3	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	75

5-JARENOVERZICHT

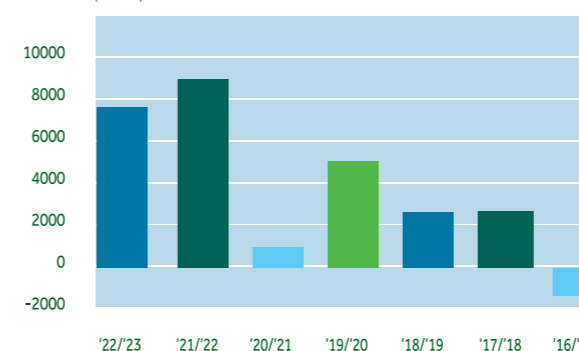
NETTO RESULTAAT €
(x1000)

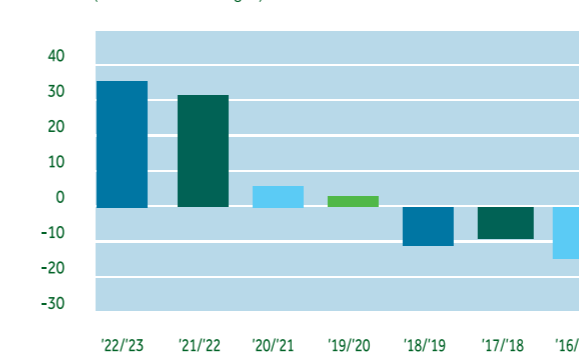
BEDRIJFSRESULTAAT €
(x1000)

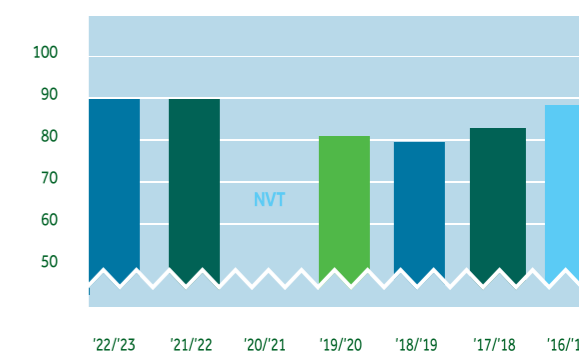
TRANSFERRESULTAAT €
(x1000)

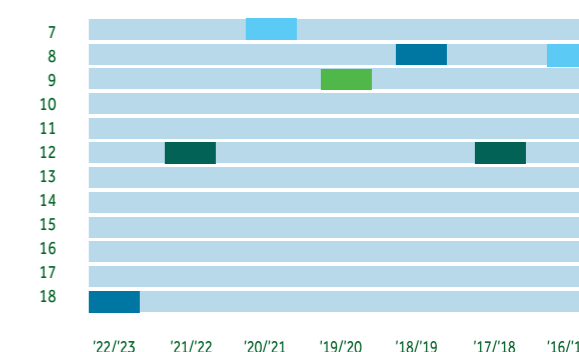
SOLVABILITEIT %
(% van totaal vermogen)

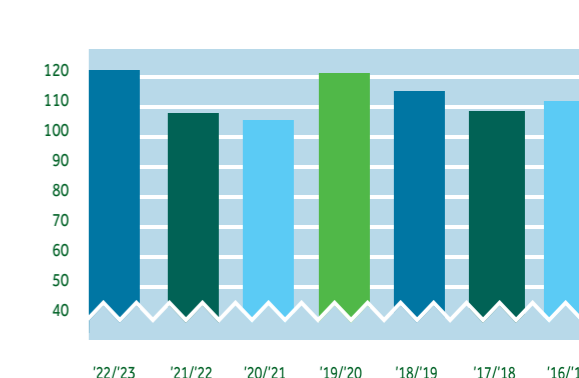
BEZETTINGSPERCENTAGE
STADION %

EINDSTAND
COMPETITIE

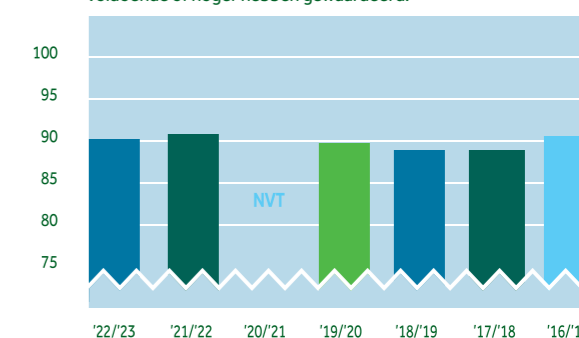

AANTAL FTE

WAARDERING STADION BEZOEK ALGEMEEN

Percentage bezoekers die het bezoek aan een wedstrijd als voldoende of hoger hebben gewaardeerd.

2.1

VOORWOORD

De datum 7 mei 2023 gaat helaas de geschiedenisboeken in als een inktzwarte dag waarop de eerste selectie van FC Groningen - na een gelijkspel tegen Go Ahead Eagles in de Deventer Adelaarshorst - officieel is gedegradeerd naar de Eerste Divisie (Keuken Kampioen Divisie). Een dag waarop - na een lang en enorm onrustig en teleurstellend seizoen - emoties zoals boosheid, verdriet, ongeloof, verbijstering en berusting tot een kookpunt kwamen. Wat hadden we bij aanvang van het seizoen met elkaar een totaal ander verwachtingspatroon van de sportieve prestatiecurve waarin we zaten en wat is dit seizoen in een enorme sof geëindigd. Pijnlijk werd bloot gelegd dat onze belangrijkste pijler - het voetbal - kwalitatief onvoldoende was (georganiseerd).

Na een periode van 4 jaar met Danny Buijs als hoofdtrainer aan het roer werd met hoge verwachtingen het nieuwe seizoen gestart met de nieuwe hoofdtrainer Frank Wormuth. Hoewel de voorbereiding fris en hoopvol was, bleek gedurende de eerste helft van het seizoen toch dat de synergie binnen de technische staf en met de spelersgroep onvoldoende was, hetgeen resulteerde in tegenval-

lende resultaten. De eerste helft van de competitie werd - vanwege het aanstaande WK in Qatar - vervroegd afgesloten op een teleurstellende 15e plek. Niet alleen waren er tegenvallende prestaties; er was ook onvoldoende draagvlak, duidelijkheid, samenwerking en een gebrek aan ontwikkeling van de spelersgroep en staf én achterblijvende resultaten. Half november zag FC Groningen zich derhalve genoodzaakt om afscheid te nemen van Frank Wormuth.

FC Groningen heeft vervolgens in de winterstop een forse impuls proberen te geven aan de eerste selectie door het aantrekken van de spelers Johan Hove, Oliver Antman, Mads Bech-Sørensen, Aimar Sher, Matěj Chaluš, Jetro Willems en Elvis Manu. Dit aangevuld met het doorschrijven van de relatief onervaren assistent-trainer Dennis van der Ree naar de positie van hoofdtrainer, met de oude bekende en ervaren Hans Westerhof op de achtergrond. Helaas bleken al deze acties niet het gewenste effect te sorteren en werd het seizoen afgesloten met 8 nederlagen en een laatste plek in de Erevisie. Een historisch dieptepunt van de club.

Ook het vertrek van technisch directeur Mark-Jan Fledderus paste naadloos in de kroniek van het afgelopen seizoen. Na het aanstellen van Fledderus in februari 2019 was hij onder meer succesvol in het aankoop- en verkoopbeleid van spelers zoals Jørgen Strand Larsen, Gabriel Gudmundsson en Azor Matusiwa. Daarnaast behaalde hij met de eerste selectie achtereenvolgens een 9e, 7e en 12e plek in de Eredivisie. Toch merkte de club dat gedurende het afgelopen seizoen haarscheurtjes gingen ontstaan in de samenwerking met de diverse geledingen op de werkvloer en was - na een evaluatie na afloop van de winterstop - de conclusie dat er onvoldoende vertrouwen en perspectief was om de samenwerking voort te zetten, hetgeen in februari 2023 resulteerde in een definitieve breuk tussen FC Groningen en Fledderus. Ook dit voelde binnen de club als een forse nederlaag.

De sportieve malaise op het veld heeft ook zeker zijn weerslag gehad op de onrust onder de supporters, waarbij zeker niet voorbij mag worden gegaan aan een maatschappelijke tendens op dit vlak gelet op de vele incidenten die in het gehele betaald voetbal plaatsvinden. FC Groningen werd geconfronteerd met twee thuiswedstrijden - tegen NEC en Ajax - die vanwege het gooien van voorwerpen op het veld voortijdig werden gestaakt. Daarnaast werd de laatste thuiswedstrijd tegen Sparta Rotterdam in samenspraak tussen burgemeester en FC Groningen zonder publiek gespeeld. De enorme druk op de veiligheidsorganisatie speelde bij dit besluit een bepalende rol. Mede ingegeven door het negatieve sentiment, maar ook door de vele steun die FC Groningen reeds gedurende de Coronaperiode heeft ontvangen, heeft de club ertoe doen besluiten om haar supporters en sponsors de mogelijkheid te bieden compensatie te vragen voor de geleden schade.

De schade voor FC Groningen in de vorm van onder meer de verstrekte tegemoetkomingen, gemiste horeca-inkomsten, beveiligingskosten en KNVB-boetes bedraagt ruim € 0,6 miljoen. Daarnaast kwam er eveneens druk te staan op de verhoudingen tussen FC Groningen en haar supporters, politie en de gemeente. Dit én de ongeregelde heden in stadion Euroborg hebben FC Groningen en de gemeente Groningen ertoe doen besluiten om de algehele veiligheidsorganisatie en ieders rol hierin (club, gemeente, politie) kritisch onder de loep te nemen, met als doel met elkaar beter te worden. De resultaten hiervan zijn in juli 2023 aan de partijen gepresenteerd en hebben geleid tot een 19-tal aanbevelingen die door de club, gemeente, politie en openbaar ministerie zijn omarmd in aanloop naar het nieuwe seizoen 2023/2024. Het organiseren van een gastvrij en veilig evenement voor alle supporters en sponsors in een goed gevuld stadion Euroborg zonder ongeregelde heden staat hierbij centraal.

Ondanks de vele uitdagingen gedurende het seizoen 2022/2023 zijn er ook positieve ontwikkelingen te vermelden. Vooral de groei van haar commerciële activiteiten is hierbij mooi om te zien en een beloning voor de vele inspanningen op dit vlak om supporters en sponsors langdurig aan de club te verbinden en te behouden. De opbrengsten uit de verkoop van toegangskaarten, sponsoring, catering, alsmede de merchandise-activiteiten groeiden met circa € 2,7 miljoen, met de kanttekening dat de Covid-19 periodes in het seizoen 2021/2022 hieraan ook deels debet waren. In aanvulling hierop groeit ook het maatschappelijk draagvlak van de club - verankerd in de aparte Stichting FC Groningen in de Maatschappij - gestaag door en zien we met het uithangbord van de voetbalclub dat we steeds meer mensen in beweging krijgen.

Daarnaast mag FC Groningen trots zijn op de ontwikkeling die de Noorse spits Jørgen Strand Larsen in twee jaar tijd heeft doorgemaakt bij de club, hetgeen uiteindelijk heeft geleid tot een recordtransfer naar de Spaanse La Ligaclub Celta de Vigo. Deze transfer heeft uiteindelijk een belangrijke bijdrage geleverd aan het totale netto transferresultaat van € 7,8 miljoen dat werd behaald over het seizoen 2022/2023. Dit transferresultaat was ook hard nodig aangezien vooral door de hoge afvloeiingskosten van personeel (€ 0,8 miljoen) en de schade vanwege de ongeregelde heden rondom het veld (€ 0,6 miljoen) het operationele tekort (bedrijfsresultaat) van de club was opgelopen naar € 6,1 miljoen (begroot was € 3,5 miljoen). Rekening houdende met de belastingeffecten (€ 0,7 miljoen) werd onder aan de streep - ondanks het dramatische verloop van de competitie - toch nog een winst behaald van ruim € 1,0 miljoen. Daarmee groeide het eigen vermogen van de club per 30 juni 2023 naar een omvang van € 11,8 miljoen hetgeen een behoorlijke buffer is om uiteindelijk de degradatie en de daarmee gepaard gaande financiële gevolgen te kunnen opvangen en voorwaarden te kunnen creëren voor het realiseren van een vlotte terugkeer van de eerste selectie naar het hoogste niveau.

Wij gaan ervan uit dat wij u met dit financieel jaarverslag een goed beeld geven van de huidige financiële positie van FC Groningen.

Met dank aan al onze supporters, sponsors, medewerkers, vrijwilligers en overige betrokkenen.

De directie,
Wouter Gudde
Marc-Jan Oldenbandringh

SAMEN NAAR DE GROTE MARKT

3

3.1

BELOFTE, OVERTUIGING, KERN-/ASPIRATIEWAARDEN, PIJLERS

Voor de periode 2020-2025 heeft FC Groningen een beleidsplan ontwikkeld met de titel 'Samen naar de Grote Markt'. Dé plek waar wij als club onze successen vieren; in het hart van de stad en de maatschappij. Om daar Samen te komen werken we met een overtuiging en een belofte.

ONZE OVERTUIGING “IEDEREEN GROEIT IN GRONINGEN”

Er is zoveel wat het Noorden zo heel bijzonder maakt. We hebben veel om trots op te zijn, ook al blijven we veelal nuchter en houden we ons in. Dat is ook Groningen. Maar het bruist hier van het talent, dat hard wil werken in het mooiste stukje Nederland. En met elkaar, samen, maken we het hier nóg mooier, nóg beter. Creëren we nóg meer kansen en benutten we de ruimte die we hier letterlijk en figuurlijk hebben.

Door de mouwen op te stropen, initiatief te nemen. 'Nait soezen' in plaats van 'ja maar', dat is Groningen. Deze Noordelijke aanpakkersmentaliteit in combinatie met de juiste faciliteiten en talent is de basis voor succes. Een basis waarop wij, samen en met elkaar, iedereen laten groeien.

ONZE BELOFTE “WORD GROTER.”

Iedereen groeit in Groningen. Binnen FC Groningen begrijpen we dat. Zo verbinden we mensen. Bouwen we bruggen en gaan we samen voor succes. Voetballers op het veld, supporters, medewerkers, vrijwilligers en iedereen die zich met ons verbonden voelt, buiten de lijnen. Iedereen krijgt de mogelijkheid om te groeien. FC Groningen biedt die kansen. We jagen samen successen na. Op sportief, maatschappelijk en economisch gebied. Samen op weg naar nog meer persoonlijke groei en ontwikkeling. Zo worden we groter. Als club, als regio en ook als individu. Zoals Arjen, Virgil of Payt. Word groter in Groningen. Samen met FC Groningen.

KERNWAARDEN

“HET FUNDAMENT VAN DE CLUB, ONZE OORSPRONG ALS VOLKSClub”

Het fundament van de club, haar overtuiging en belofte uit zich in onze kernwaarden. Deze zijn verdeeld over drie kernwaarden - dit is wie we zijn en waar we voor staan - en twee aspiratiewaarden. Dit is wie we zijn en waar we in deze beleidsperiode nog meer voor willen gaan staan.

DE KERNWAARDEN VAN FC GRONINGEN ZIJN:

- Aanpakken
- Reëel
- Volks

DE ASPIRATIEWAARDEN VAN FC GRONINGEN ZIJN:

- Samen
- Groei

VIJF BELEIDSPIJLERS

“5 PIJLERS VOOR DE TOEKOMST”

De club en dus het beleid bestaat uit vijf pijlers, die FC Groningen en de regio moeten verzekeren van een gezonde en duurzame toekomst. Dit zijn de sportieve, maatschappelijke, economische, evenement én organisatorische pijler. Op de volgende pagina's wordt per pijler het doel, de behaalde resultaten en de ontwikkelingen in het afgelopen seizoen per pijler geschetst, alsmede ingegaan op de verwachting voor het komende seizoen.

3.2**SPORTIEF, EUROPEES
VOETBAL BEHALEN**

Het seizoen 2022/2023 is op een sportief drama uitgelopen.
Een zwarte bladzijde in de clubgeschiedenis van FC Groningen.

3.3

MAATSCHAPPIJ, SAMEN BEWEGINGSARMOEDE OPLOSSEN IN HET NOORDEN

Bewegingsarmoede is een serieus probleem en prominent aanwezig in het verzorgingsgebied van FC Groningen. Daarom heeft de Trots van het Noorden een missie bepaald: geen bewegingsarmoede in de regio! Hiervoor biedt FC Groningen voetbal en bewegingsactiviteiten aan op scholen, in de wijken, bij de amateurverenigingen en bij bedrijven. Voor jong en oud, voor jongens en meisjes, voor arm en rijk. Bewegingsarmoede in het verzorgingsgebied kan FC Groningen niet binnen vijf jaar en evenmin alleen oplossen. Dit is een lange termijn missie waarvoor de club partners nodig heeft. Andere topsportclubs, bedrijven, sportverenigingen, overheidsinstanties en andere organisaties die hierin kunnen bijdragen.

Het afgelopen seizoen 2022/2023 is het gelukt om 31.765 personen van verschillende leeftijden in de regio in beweging te krijgen. In het seizoen 2021/2022 waren dit er 24.955.

Stichting FC Groningen in de Maatschappij wordt aangestuurd door een eigen bestuur, waarvan voormalig Commissaris van de Koning Max van den Berg voorzitter is en Arjen Robben zich als ambassadeur aan heeft verbonden. Inmiddels hebben enkele belangrijke partners zich gelieerd aan de stichting zoals Gemeente Groningen, Provincie Groningen, Hanzehogeschool Groningen, Alfa-college, Univé, Og Clean Fuels en Scapino. Dit zorgt er mede voor dat de totale opbrengsten van de stichting - net als voorgaande seizoenen - zullen toenemen van € 1,0 miljoen in het seizoen 2022/2023 naar € 1,25 miljoen in het seizoen 2023/2024, waardoor het bereik en de organisatie van de stichting om haar doelstelling te behalen aanzienlijk kan worden vergroot.

DE ACTIVITEITEN VAN DE STICHTING ZIJN GEBUNDELD IN HET FC GRONINGEN MEER EN BETER BEWEGEN PROGRAMMA EN OMVATTEN:

- Voetbal op school: Scholentours bij basisscholen met een bereik van 30.000 kinderen
- Voetbal op de club: OldStars, G-voetbal
- Voetbal in de wijk: Sociale activering, Fit met FC Grunn
- Trainen als een prof: Voetbalkampen, FCG on Tour, Regionale Voetbalschool (RVBS)
- Vitaliteit op de werkvloer: Fit met FC Groningen

Om al deze activiteiten goed te structureren heeft de stichting een professionele organisatie neergezet, op dit moment bestaande uit een manager MVO, 3 projectleiders MVO en meerdere trainers. Voor komend seizoen 2023/2024 is het doel om een verdere groei te realiseren in met name de projecten Sociale activering, Trainen in de Wijk en Fit met FC Grunn. Dit laatste project is na diverse experimenten in seizoen 2022/2023 toegevoegd als pijler. We willen namelijk bewegingsarmoede oplossen maar daarbij geldt ook de verantwoordelijkheid die werkgevers moeten nemen. Immers vindt een groot deel van de tijdsbesteding van een werknemer plaats tijdens werkuren.

Het doel voor het seizoen 2023/2024 is om 43.500 mensen in de regio aan het bewegen te krijgen. Naast deze kwantitatieve doelstelling op het aantal bewegende personen zal komend seizoen verder worden gewerkt aan een kwalitatieve beoordeling om de impact van het FC Groningen Meer en Beter Bewegen Programma in het oplossen van de regionale bewegingsarmoede te meten. Daarnaast wordt er - net als in seizoen 2022/2023 - verder gewerkt aan een intensivering van de samenwerking met andere belangrijke spelers in de markt. Want alleen samen lossen we bewegingsarmoede op.

KPI MAATSCHAPPELIJK

	Realisatie 2021/2022	Realisatie 2022/2023	Doel 2023/2024
Personen in beweging	24.955	31.765	43.500
Aantal deelnemers voetbal op school	18.907	17.342	30.000
Aantal deelnemers voetbal in de wijk	890	3.639	3.500
Aantal deelnemers voetbal op de club	1.655	1.787	2.000
Aantal deelnemers Trainen als een Prof	3.503	8.997	8.000
Totale opbrengsten	0,6 mio	1,0 mio	1,25 mio

3.4

ECONOMISCH, DE VERSNELLER VAN DE ECONOMISCHE GROEI IN HET NOORDEN

Groeien begint bij FC Groningen. De club wil haar netwerk nog verder versterken tot het grootste en best verbindende economische platform van Noord-Nederland. Dit moet zorgen voor een verdere economische groei in de regio. Daarbij ligt de focus op talentontwikkeling in alle voor Noord-Nederland zo specifieke thema's: Agri, Healthy Ageing, Chemie, Digitaal/Tech en Energie. De groei van het zakelijke netwerk en het verbinden van de aangesloten bedrijven met elkaar, moet zorgen voor een verdere groei van het aantal sponsors bij FC Groningen. In het seizoen 2022/2023 heeft de club daarin een mooie stap gemaakt met een groei van 122 relaties. Met name de toename van het aantal leden van de Talent Group Groningen (TGG) en de 'end of season'-pakketten hebben daarin veel betekend.

Om uit te groeien tot het grootste en best verbindende economische platform van Noord-Nederland - met een gewenst aantal van meer dan 1.000 leden in 2025 - is het werven, maar zeker ook het behouden van sponsors en partners van groot belang. De 'achterdeur' bij FC Groningen moet dicht. Afgelopen seizoen heeft de club hierin geïnvesteerd door het commerciële team uit te breiden met een 'spelverdeler' ('verbinder'), die zich volledig richt op het onderling verbinden van sponsors.

Wil FC Groningen structureel gaan groeien dan is het belangrijk dat ieder seizoen het behoudpercentage beter wordt en nieuwe bedrijven aan de club worden verbonden, vooral door vraaggericht te werken en de behoefte per individu centraal te stellen. De ongeregelheden op en rond het veld hebben het seizoen sterk beïnvloed, waarbij de Covid-19 pandemie grote impact had op het voorgaande seizoen, al waren deze negatieve gevolgen wel kleiner in omvang. Het commercieel blok heeft het seizoen 2022/2023 afgesloten met een totale omzet van € 17,25 miljoen (ten opzichte van € 14,3 miljoen in het seizoen 2021/2022) waarbij sponsors en supporters voor een totaalbedrag van respectievelijk circa € 0,5 miljoen en circa € 2,0 miljoen recht hadden op een tegemoetkoming vanwege de gespeelde wedstrijden zonder of met slechts beperkte bezetting. Verwacht was een omzet van circa € 16,8 miljoen, welk ruimschoots is behaald.

Doelstelling voor het komende seizoen bedraagt € 15,25 miljoen omzet waarbij vooral op het terrein van partnerships een forse afname is te voorzien vanwege de aanmerkelijk lagere mediawaarde in de Keuken Kampioen Divisie (KKD).

In seizoen 2022/2023 heeft FC Groningen desondanks op het gebied van partnerships het sterke fundament wat er al lag versterkt. Naast de duurzame relatie tot medio 2025 met hoofdsponsor OG Clean Fuels zijn met Univé als hoofdsponsor van de FC Groningen Opleiding en Stichting FC Groningen in de Maatschappij) ook Red Bear Tech - hoofdsponsor van het vrouwenvoetbal - als shirtssponsors aan de club verbonden. Ook heeft Scapino de sponsorovereenkomst verlengd. Met het oog op de directe toekomst geeft dit zekerheid. Door de degradatie ligt er wel meer druk op het (digitaal) activeren van de partnerships om zodoende extra bereik te genereren, aangezien FC Groningen in de KKD minder bereik zal hebben dan in de Eredivisie.

KPI ECONOMISCH

	Realisatie 2021/2022	Realisatie 2022/2023	Doel 2023/2024
Commercieel blok (*)	14,3 mio	17,4 mio	15,25 mio
Behoudpercentage	83%	80%	75%
Sales	4,1 mio	4,4 mio	4,20 mio
Partnerships	3,2 mio	4,1 mio	3,10 mio
Ticketing	3,4 mio	4,0 mio	3,25 mio
Horeca	2,2 mio	3,0 mio	2,75 mio
Merchandise	0,8 mio	0,9 mio	0,70 mio
Maatschappij (**)	0,6 mio	1,0 mio	1,25 mio
Aantal volgers social media (per september)			
Instagram	118.751	133.000	150.000
Facebook	115.409	118.000	125.000
Twitter	90.019	92.954	101.000
Tiktok	40.500	64.200	100.000
YouTube	22.700	24.800	25.500
LinkedIn	13.314	15.491	16.000

* In de cijfers van de seizoenen 2021/2022 en 2022/2023 is voor de vergelijkbaarheid geen rekening gehouden met de tegemoetkoming aan seizoenkaarthouders en sponsors, alsmede de schade als gevolg van het faillissement van Office Centre.

** Maatschappelijke opbrengsten worden in Stichting FC Groningen in de Maatschappij verantwoord.

3.5

EVENEMENT, MOOISTE EVENEMENTEN ORGANISEREN VAN NOORD-NEDERLAND

FC Groningen wil van elke thuiswedstrijd een zinderend evenement maken waarvan de supporter getuige wil zijn. Elke specifieke doelgroep moet op zijn eigen wijze genieten. Bij elk evenement in het stadion, bij iedere wedstrijd, activiteit of bijeenkomst wil de club de verwachtingen overtreffen. Daar zetten alle medewerkers zich optimaal voor in. Goed gastheerschap moet hierbij een belangrijke bijdrage leveren aan een bijzondere beleving.

Meerdere wedstrijden stonden in seizoen 2022/2023 in het teken van ongeregelheden als reactie op de sportieve prestaties en werden stilgelegd, definitief gestaakt en zelfs zonder publiek gespeeld. Als gevolg van dit sentiment is ervoor gekozen de thuiswedstrijden minder spectaculair aan te vliegen dan vooraf was gepland. In het afgelopen seizoen is vooral het gebruik van de Fan-pleinen rondom het stadion, in samenwerking met partners, en het gebruik van de videowalls verder verbeterd. In samenwerking met supportersgroeperingen is rondom de thuiswedstrijd tegen sc Heerenveen groots uitgepakt door elke bezoeker een sjaal te geven. Dit werd ondersteund door een grote sfeeractie met spandoeken vanuit de Ultras.

In seizoen 2022/2023 werd een gemiddelde bezettingsgraad geboekt van 90,1%, waarbij er sprake was van 11.079 vaste seizoenkaarthouders. Om te blijven monitoren hoe onze supporters deze thuiswedstrijden ervaren wordt aan hen elke wedstrijd gevraagd naar een beoordeling van het wedstrijdbezoek. De kwalitatieve doelstelling voor het seizoen 2022/2023 was een gemiddelde van 7,3. Dit is uiteindelijk een 6,7 geworden. In het laatste volwaardige seizoen 2019/2020 was dit nog een 7,2.

Als gevolg van de degradatie zijn er minder middelen beschikbaar en zal het komende seizoen heel selectief worden geïnvesteerd in de evenementen en de faciliteiten in en rondom het stadion. Om ook in de Eerste Divisie de bezettingsgraad boven de 90% te laten uitkomen, zal de club meer afhankelijk worden van de prestaties van de eerste selectie op het veld en de loyaliteit van de supporters.

Aan loyaliteit ogenschijnlijk nog geen gebrek want er is een daling zichtbaar van het aantal zogenaamde 'no-shows' bij thuiswedstrijden. Dit is het aantal supporters dat ondanks een geldige (seizoen)kaart niet aanwezig is in het stadion op wedstrijddagen. Er is sprake van een daling van dit percentage van 24% naar 18%, mogelijk mede vanwege de introductie van een doorverkoopoptie van seizoenkaarten in seizoen 2022/2023. Hoewel de eerste selectie het komende seizoen op een niveau lager acteert, is de doelstelling om dit no-show percentage verder te verlagen en onder de 15% te brengen.

KPI EVENEMENT

	Realisatie 2021/2022	Realisatie 2022/2023	Doel 2023/2024
Bezettingsgraad	89,5%	90,1%	86,0%
No-shows	24%	18%	< 15%
Horeca-omzet per persoon	6,55	7,01	7,25
Waardering stadionbezoek	7,3	6,7	8,0

De realisatie van de KPI's evenementen 2021/2022 worden beïnvloed door de beperkende overheidsmaatregelen waardoor wedstrijden zonder of slechts met beperkt publiek zijn gespeeld.

3.6

ORGANISATIE, FINANCIËEL STERKER DOOR TE INVESTEREN IN PERSONEEL EN DOOR EFFECTIEVER EN EFFICIËNTER TE WERKEN

Het betaald voetbal in Nederland neemt ten opzichte van de grotere voetballanden in Europa financieel gezien een bijzondere positie in. Daar waar bijvoorbeeld rijke clubeigenaren en/of de veel hogere TV- en reclamegelden de begrotingen van talrijke buitenlandse clubs opstuwten tot grote hoogte, dienen de betaald voetbal clubs in Nederland zorgvuldig om te gaan met de veel beperktere middelen om financieel gezond te blijven. Als club kiest FC Groningen daarom haar eigen koers en voor een organisatie waar slim en efficiënt wordt gewerkt en aandacht bestaat voor de ontwikkeling van de speler en medewerker. Een organisatie ook met financieel vet op de ribben, want dat maakt onze concurrentiepositie sterker en slagvaardiger en zorgt er mede voor dat we op eigen kracht het seizoen 2022/2023 in de KKD behoorlijke sportieve voorwaarden kunnen realiseren om te kunnen presteren. Onze ambities, zowel op sportief, maatschappelijk en economisch vlak rusten op deze basis.

Achter de organisatie van FC Groningen als voetbalclub staat een team met professionals uit allerlei disciplines die cruciaal is bij het nastreven van de ambities van FC Groningen. De vele ontwikkelingen op nationaal, commercieel, digitaal en financieel vlak vragen om een veranderende belasting van de organisatie en personeel. FC Groningen wil zich hierin blijven doorontwikkelen. In dat kader zijn de werkprocessen op diverse afdelingen aangescherpt, is in het seizoen 2022/2023 een nieuw CRM-systeem geïntroduceerd om werk- en verkoopprocessen effectiever, efficiënter en klantvriendelijker te organiseren en is aandacht besteed aan het verder verbeteren van de management-informatie. Dit alles om doelgericht te werk te gaan en goed inzicht te houden op onze ambities.

De wereld om ons heen verandert snel. Dat vraagt om flexibiliteit en aanpassingsvermogen van onze medewerkers. Als club willen we daar onze medewerkers zoveel mogelijk bij ondersteunen en faciliteren zodat ze de ruimte krijgen om bij ons te groeien door ze een (persoonlijk) ontwikkelingsprogramma aan te bieden om zo met de club mee te groeien. Helaas moeten we constateren dat de sportieve prestaties, personeelwisselingen en de daarbij komende uitdagingen binnen de organisatie ook zijn weerslag hebben gehad op de lange termijn ontwikkelingsmogelijkheden. Onze 'aanvoerders' (leidinggevenden) hebben we - ook het komende seizoen - meer nog dan daarvoor nodig als cultuurdragers, die een belangrijke rol spelen bij het realiseren van de doelstellingen. Daarom zal het komende seizoen extra aandacht worden besteed aan de ontwikkeling van kennis en leiderschapstijlen van onze aanvoerders.

Ook de (mening van de) medewerker staat hierbij centraal, hetgeen ook jaarlijks wordt gemeten in het Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO). Hieruit valt echter wel op te maken dat de tegenvallende sportieve prestaties en de daarbij behorende uitdagingen ook hun weerslag hebben op de tevredenheid van de medewerkers. Hoewel op een behoorlijk aantal onderdelen de medewerkers de club als werkgever nog altijd als goed kwalificeren, is men wel minder trots op hun werkgever en wordt de club als sportwerkgever minder goed gewaardeerd (van 6,9 naar en 6,8). Vanaf 1 juli 2023 zal aan één van de belangrijkste kritiekpunten - de grote (fysieke) afstand tussen de medewerkers op het stadion en het trainingscomplex - een sterke verbetering worden aangebracht door de verhuizing van het kantoorpersoneel van het stadion naar de bovenste etage van het TopsportZorgCentrum.

Zoals ook op te maken is uit dit financieel jaarverslag is de club - ondanks de degradatie en met name vanwege de transferresultaten - op financieel gebied gegroeid. Het seizoen werd afgesloten met een positief netto resultaat van € 1,0 miljoen en een solvabiliteit van 35,8% (vorig seizoen 30,6%). Dit stevige financiële fundament is ook hard nodig om uiteindelijk de financiële gevolgen van de degradatie te kunnen opvangen. De club zal in financieel opzicht in de KKD een behoorlijke jas uitdoen. FC Groningen zal het komende seizoen - ook om goede voorwaarden voor een vlotte terugkeer naar Eredivisie te realiseren - werken met een operationeel tekort van circa € 7,0 miljoen, dat niet geheel zal worden goedgeemaakt met positieve transferresultaten.

KPI ORGANISATIE

Netto resultaat	9,2 mio	1,0 mio	> - 5,2 mio
Aandeel voetbal van omzet (ex overige baten)	41%	54%	53%
Solvabiliteit (eigen / totaal vermogen)	31%	36%	20%
Aandeel huisvesting van omzet (ex overige baten)	19%	21%	27%
Aantal fte's gehele organisatie	108,5	123,6	
Verhouding man/vrouw kantoormdw's per 30-6	43/16	47/17	
Gemiddelde leeftijd kantoormdw's per 30-6	36	36	
Ziektepercentage	3,4%	3,3%	

Realisatie 2021/2022	Realisatie 2022/2023	Doel 2023/2024
9,2 mio	1,0 mio	> - 5,2 mio
41%	54%	53%
31%	36%	20%
19%	21%	27%
108,5	123,6	
43/16	47/17	
36	36	
3,4%	3,3%	

3.7

DUURZAAMHEID

In het seizoen 2022/2023 heeft FC Groningen in samenwerking met onder meer de KNVB een nulmeting uitgevoerd om de CO2 voetafdruk inzichtelijk te maken. Dit is gedaan om - conform de wetgeving van het Klimaatakkoord - de uitstoot van gehele voetbalindustrie te beperken. Voorbereidend op de daarin gestelde normen richting 2030 is de verwachting dat de KNVB een (pro)actief duurzaamheidsbeleid, gericht op het beperken van de CO2-uitstoot, als licentie-eis gaat stellen voor Betaald Voetbalorganisaties. Door actieve deelname aan de nulmeting heeft de club zich hierop voorbereid.

De gedane nulmeting vormt hiervoor namelijk het startpunt door inzicht in de CO2-impact van de organisatie. Dit gebeurt middels een wereldwijde standaard, die zich naast de uitstoot door de eigen organisatie richt op de uitstoot die ontstaat door inkoop van producten (denk bijvoorbeeld aan leveranciers) en gebruikers van de producten (denk bijvoorbeeld aan vervoersbewegingen van supporters naar de thuiswedstrijden).

Voor FC Groningen geldt dat de grootste impact wordt gemaakt binnen het vervoer & transport door de eigen organisatie, supporters en leveranciers, voedsel en dranken en afvalverwerking. Gedurende dit seizoen onderzoekt de club om naar aanleiding van deze uitkomsten het duurzaamheidsbeleid nader uit te werken en waar mogelijk al verdere acties uit te voeren om de uitstoot te beperken.

De ervaringen vanuit eerdere samenwerkingen met onder meer de Energy Valley Topclub en Essent als hoofdsponsor als ook het huidige hoofdsponsorschap met OG Clean Fuels en de samenwerking in het New Energy Business Platform (NEBP) zullen hierin helpen en worden meegenomen. Denk hierbij aan gedane initiatieven als energieopwekking vanaf de trainingsaccommodatie en het stadion, het elektrificeren van het wagenpark, het plaatsen van laadinfra en een spelersbus op duurzamere brandstof (HVO).

Ook initiatieven buiten deze samenwerkingen, zoals het proactief gebouwenbeheer waarmee sinds de overstap naar de Euroborg geleidelijk energie is bespaard, de overgang naar hardcups in de horeca bij thuiswedstrijden, het stimuleren van samen rijden van supporters (o.a. Slinger) en het ondersteunen van verenigingen om te verduurzamen (Energieke Club) zullen worden voortgezet en waar mogelijk verder worden verdiept om de CO2-voetafdruk van de club te verkleinen. Daarbij is het streven vanuit het duurzaamheidsbeleid om de te maken - en gemaakte - stappen richting een duurzame(re) en toekomstbestendige organisatie in 2030 geleidelijk inzichtelijk te maken.

FINANCIËLE RESULTATEN

4

4.1

ALGEHEEL FINANCIËEL BEELD

Op financieel gebied werd het seizoen 2022/2023 met een positief netto resultaat van € 1,0 miljoen afgesloten. Dit resultaat werd toegevoegd aan het eigen vermogen, dat hiermee is verbeterd naar € 11,8 miljoen (een solvabiliteitsratio van 36% van het balanstotaal per 30 juni 2023). Vooral de netto transferresultaten van de verkochte spelers Jørgen Strand Larsen en Neraysho Kasanwirjo (€ 10,9 miljoen) hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het positieve netto resultaat en de verbetering van het eigen vermogen.

Ook in het seizoen 2022/2023 heeft FC Groningen verder geïnvesteerd in (de transferwaarde van) de eerste selectie, hetgeen heeft geleid tot een toename van de boekwaarde van de selectie van € 7,6 miljoen naar € 8,5 miljoen. Helaas heeft deze investering niet zijn weerslag gehad op de sportieve resultaten op het veld en is FC Groningen na een rampzalig seizoen gedegradeerd naar de Eerste Divisie (Keuken Kampioen Divisie), hetgeen zijn negatieve uitwerking zal hebben op de transferwaarde van de selectie. FC Groningen behoudt haar lange termijn ambities om aansluiting te vinden bij de subtop in de Nederlandse Eredivisie, echter ligt haar focus op de korte termijn vooral op terugkeer naar deze Eredivisie.

In onderstaande tabel is het gerealiseerde operationele resultaat weergegeven ten opzichte van de vastgestelde begroting, alsmede is een summier analyse gemaakt van de belangrijkste verschillen.

Boekjaar 2022/2023 (x € 1.000)	Vastgestelde begroting	Realisatie
Netto-omzet	21.750	22.226
Inkoopwaarde omzet	1.650	1.924
Personeelskosten	14.000	15.762
Afschrijvingen materiële vaste activa	450	506
Overige bedrijfskosten + rentelasten	9.150	10.094
Som der bedrijfskosten	25.250	28.286
Operationeel bedrijfsresultaat	-3.500	-6.060

Toelichting verschillen (x € 1.000)	
Operationeel bedrijfsresultaat begroot	- 3.500
Bedrijfslasten	
- Afvloeiingskosten personeel	- 811
- Tegemoetkoming sponsors/supporters gestaakte wedstrijden	- 493
- Herstructurering eerste selectie (winterstop)	- 371
- Hogere personeelskosten (m.n. sociale lasten en autokosten)	-257
- Hogere huisvestingskosten (m.n. servicekosten TsZC)	-276
- Hogere wedstrijdskosten (m.n. trainingskamp, beveiliging wedstrijden)	-358
- Hogere verkoopkosten (m.n. inkoop merchandise/horeca)	-356
Opbredsten	- 2.922
- Hogere horeca-opbrengsten (m.n. wedstrijd gerelateerd)	+303
- Hogere merchandise-opbrengsten	+141
- Hogere uitkeringen KNVB, UEFA	+315
Overig	+ 759
- Overig / divers	- 397
Operationeel bedrijfsresultaat realisatie	-6.060

4.2

OMZET

De omzet over het seizoen 2022/2023 steeg ten opzichte van het voorgaande seizoen met circa € 3,8 miljoen naar € 22,2 miljoen en is ten opzichte van het vorig seizoen met 20,5% toegenomen. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de omzet in de laatste vijf seizoenen weergegeven.

Ook in het seizoen 2022/2023 werd FC Groningen geconfronteerd met schade voor zowel seizoenkaarthouders als sponsors vanwege het niet kunnen bezoeken van de laatste thuiswedstrijd van het seizoen tegen Sparta Rotterdam en het restant van de gestaakte wedstrijden tegen NEC en Ajax als gevolg van ongeregelde heden op de tribunes. In tegenstelling tot voorgaande seizoenen - waarin de club een beroep heeft gedaan op de goodwill van de supporters en sponsors om van (een deel van) de tegemoetkoming waarop men recht had af te zien - heeft FC Groningen in het seizoen 2022/2023 ervoor gekozen om de volledige schade aan de supporters die een losse toegangkaart hadden gekocht voor deze wedstrijden te compenseren en de seizoenkaarthouders en sponsors de mogelijkheid te bieden af te zien van de tegemoetkoming voor de gemiste (restanten van) wedstrijden. Het wederom 'ophouden van de hand om de club te steunen' bij deze groeperingen vond FC Groningen onredelijk. Toch hebben ook dit seizoen weer een groot aantal supporters en sponsors de club gesteund, hetgeen de kracht van de binding en betrokkenheid bij de club aantoont. De club waardeert deze steun zeer.

Netto-omzet (€ x 1.000)	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Wedstrijdbaten	3.320	3.143	2.603	3.394	3.971
Sponsoring en reclame	7.029	6.539	6.845	7.305	8.533
Tegemoetkoming *	0	-167	-3.396	-1.960	-493
Televisierechten	3.710	4.518	4.633	4.720	4.855
Merchandise	404	460	863	830	892
Horeca	1.105	1.071	246	2.212	3.011
Advertentiebaten	1.591	1.050	0	0	0
Overige opbrengsten	1.462	1.860	1.830	1.936	1.454
Totaal netto-omzet	18.621	18.474	13.624	18.437	22.223
Subsidies en bijdragen	0	1.412	4.268	3.180	3
Bijdrage Vrienden van FCG	0	0	0	2.327	0
Totaal netto-omzet	18.621	19.886	17.893	23.944	22.226

*Tegemoetkoming seizoenkaarthouders en sponsors vanwege gemiste wedstrijden als gevolg van de Covid-19 pandemie en de ongeregelde heden in seizoen 2022/2023.

WEDSTRIJDBATEN

In het seizoen 2022/2023 daalde het aantal seizoenkaarten ten opzichte van het voorgaande seizoen met 108 tot 11.200 seizoenkaarten. Dit heeft geleid tot een in lijn liggende omzet seizoenkaarten met het seizoen 2021/2022. De tegemoetkoming van seizoenkaarthouders vanwege gespeelde wedstrijden zonder publiek, dan wel gestaakte wedstrijden, is circa € 0,3 miljoen lager in het seizoen 2022/2023. De verkoop van losse kaarten is daarnaast toegenomen met circa € 0,5 miljoen, terwijl er geen wedstrijden van de Oranjedames in Euroborg zijn gespeeld in tegenstelling tot de twee wedstrijden in het seizoen 2021/2022 (€ 0,15 miljoen). Deze opbrengstenstijgingen worden veroorzaakt vanwege een groter aantal wedstrijden met publiek aangezien de Covid-19 pandemie nagenoeg geen impact heeft gehad op het seizoen 2022/2023 (positief verschil van circa € 0,65 miljoen).

Verkochte SCC kaarten FC Groningen afgelopen 5 seizoenen

	SCC-houders	Gemiddeld aantal toeschouwers	Bezettingsgraad
2018/2019	9.476	18.074	80,2%
2019/2020	9.760	18.187	80,7%
2020/2021	12.502	N.v.t.	N.v.t.
2021/2022	11.308	19.977	89,5%
2022/2023	11.200	19.964	90,1%

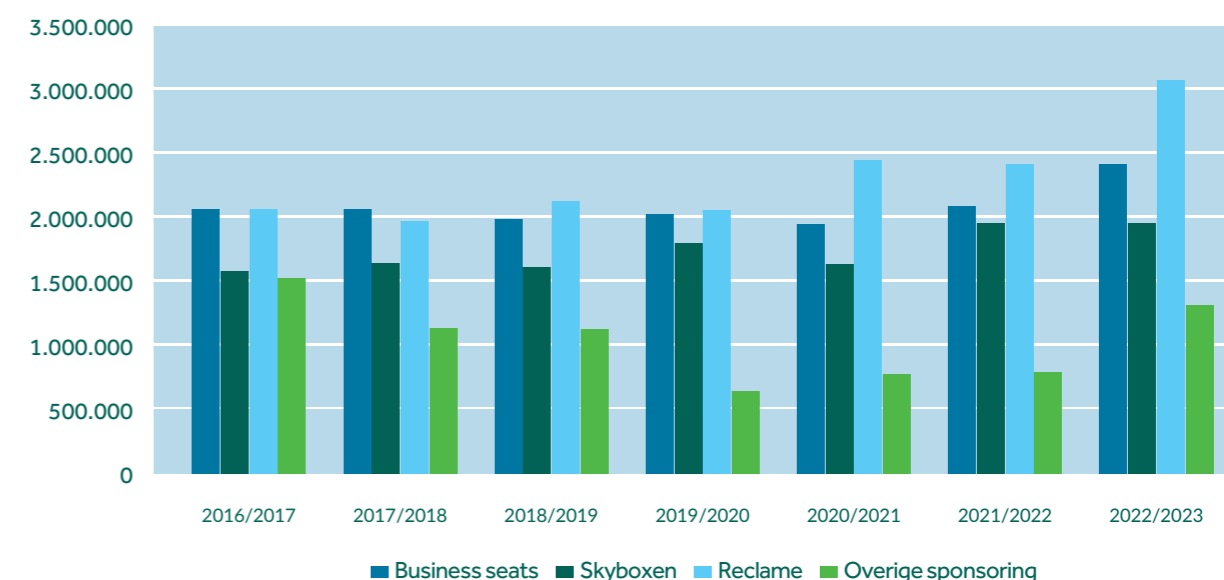
De gemiddelde bezetting van stadion Euroborg is in het seizoen 2020/2021 op basis van één competitie-wedstrijd met slechts gedeeltelijke bezetting ten opzichte van andere seizoenen van geen waarde in bovenstaande overzicht.

SPONSORING

Op commercieel gebied heeft FC Groningen in het seizoen 2022/2023 - zonder rekening te houden met een tegemoetkoming voor de (deels) gemiste wedstrijden vanwege de ongeregelde heden aan het einde van het seizoen en de gemiste wedstrijden in het seizoen 2021/2022 vanwege de Covid-19 pandemie - een hogere omzet (€ 8,5 miljoen) behaald dan in het voorgaande seizoen (€ 7,3 miljoen).

De investering in de acquisitie van (nieuwe) partnerships in de afgelopen jaren betaalde zich goed uit met een groei aan opbrengsten uit partnerships in het seizoen 2022/2023 van circa € 0,8 miljoen. Het binden van grotere partners aan de club en het (uit)bouwen van een visie hierop wordt alsnog professioneler. Steeds duidelijker wordt de toegevoegde waarde die FC Groningen met haar achterland en bereik aan landelijke en regionale grote partners kan bieden, veelal ook ondersteund door informatie ontleend aan relevante databasestudies. Hier ligt dan ook een belangrijke sleutel in de toekomstige commerciële groei in de komende jaren. Tegelijkertijd ligt er een uitdaging om een goede basis te leggen onder de mediawaarde van de partnerships aangezien we ook zien hoe kwetsbaar deze opbrengsten zijn op het moment dat de club degradeert en de mediawaarde fors daalt.

Het afgelopen seizoen heeft de club veel aandacht besteed aan het behoud van de sponsors door te investeren in de toegevoegde waarde van een sponsorrelatie met de club. Een uitgebreide activiteitenagenda om te netwerken, het verbinden van sponsors aan en met elkaar om kansen te benutten, maar ook het creëren van een plezierige omgeving vormen belangrijke elementen om zich als sponsor aan de club te blijven verbinden. Daarbij is de Talent Group Groningen (TGG, young professionals tot en met 35 jaar) geïntroduceerd. Dit alles heeft er onder meer toe geleid dat in het afgelopen seizoen 2022/2023 de opbrengsten uit de salestak zijn toegenomen met € 0,4 miljoen en dat zelfs na de degradatie van het eerste elftal naar de eerste divisie deze opbrengsten op hetzelfde niveau blijven. Voor een vergelijk van de opbrengsten uit sponsoring en reclame in het seizoen 2022/2023 (zonder rekening te houden met een tegemoetkoming vanwege de gemiste wedstrijden en het faillissement van Office Centre) met voorgaande jaren is onderstaande tabel toegevoegd.

TELEVISIERECHTEN

Het collectieve niveau aan inkomsten uit televisierechten die in Nederland onder de clubs in het seizoen 2022/2023 worden verdeeld, bedroeg € 77,0 miljoen. Op basis van een 7e plaats van FC Groningen in het verdeelmodel (ranglijst van sportieve prestaties in de afgelopen 10 seizoenen) leverde dit voor de club een aandeel van 5,88% op - oftewel ruim € 4,5 miljoen - hetgeen vergelijkbaar is aan het voorafgaande seizoen.

MERCHANDISE

De opbrengsten uit de merchandise bleven in het seizoen 2022/2023 met circa € 0,9 miljoen op een vergelijkbaar (hoog) niveau. In het seizoen 2020/2021 was er sprake van het 'Robben-effect' waarbij vanwege de terugkeer van Arjen Robben naar FC Groningen vooral het nieuwe thuisshirt gretig aftrek vond onder de supporters. Door de aandacht voor merchandise vast te houden, door onder meer de samenwerking met de Groningse artiest Kraantje Pappie, is de omzet van de laatste twee seizoenen op een vergelijkbaar niveau gebleven als het seizoen 2020/2021.

HORECA

De horeca-opbrengsten zijn fors gestegen ten opzichte van het vorige seizoen (stijging van circa € 0,8 miljoen). Euroborg Horeca B.V. heeft vanwege de Covid-19 pandemie in het seizoen 2021/2022 forse schade (ruim € 0,6 miljoen omzetsderving) ondervonden in november 2021 tot en met februari 2022, waarin met beperkt of geen publiek is gevoetbald en de traditioneel sterke maanden december en januari voor wat betreft de partijomzet 'in het water zijn gevallen'.

In het seizoen 2022/2023 is het gehele seizoen (in seizoen 2021/2022 deels) geprofiteerd van de uitbreiding van het aantal uitgiftepunten (Noordtribune), herziening van het assortiment en een kwalitatieve impuls in 'hospitality'.

OVERIGE BATEN

Vanuit het investeringsfonds "FC Groningen - 2018: Talenten op één" (Stichting Vrienden van FC Groningen) is over seizoen 2021/2022 een (reguliere en aanvullende) exploitatiebijdrage verstrekt aan de opleiding van FC Groningen van circa € 0,6 miljoen.

Onder de overige baten zijn de vergoedingen van de UEFA, ECV en de KNVB voor een bedrag van € 0,8 miljoen verantwoord en die bestaan vooral uit de solidariteitsvergoeding die door de UEFA wordt uitgekeerd aan de clubs (€ 0,38 miljoen) en de Europese gelden die worden (her)verdeeld door de clubs die deelnemen aan de groepsfase Champions League en/of Europa League onder de overige clubs in de Eredivisie ter bevordering van de solidariteit in het betaald voetbal (€ 0,37 miljoen).

OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN (SUBSIDIES EN BIJDRAGEN)

Om de financiële gevolgen van de Covid-19 pandemie te kunnen opvangen, heeft de overheid enkele noodmaatregelen vastgesteld, waaronder de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW), de Regeling Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) en de Compensatieregeling professionele sportevenementen (STIK-regeling). FC Groningen heeft in de jaarcijfers 2021/2022 de toegekende NOW- en TVL-subsidies verantwoord, zijnde circa € 3,2 miljoen. Voor het seizoen 2022/2023 hebben geen toekenningen plaatsgevonden. Alle aanvragen tot vaststelling zijn in het seizoen 2022/2023 gecontroleerd door de accountant en ter vaststelling ingediend bij het Ministerie. Verantwoording in de jaarcijfers heeft in overeenstemming met deze afrekeningen plaatsgevonden.

OVERIGE BATEN (BIJZONDERE BIJDRAGE STICHTING VRIENDEN VAN FC GRONINGEN)

Eén van de (financiële) beleidsdoelstellingen van FC Groningen Beheer B.V. is het versterken van haar vermogenspositie om hiermee het financiële fundament onder de club te versterken. In het seizoen 2021/2022 heeft FC Groningen Beheer B.V. in het verlengde van deze doelstelling eind december 2021 de geldlening met de Stichting Vrienden van FC Groningen van € 6,0 miljoen vervroegd afgelost. Met deze geldmiddelen heeft deze stichting de totale inleg van de investeerders in de Obligatielening "FC Groningen - 2018: Talenten op één" in zijn geheel terugbetaald. Vervolgens heeft het bestuur de Stichting Vrienden van FC Groningen ontbonden en is het opgebouwde eigen vermogen van de stichting van € 2,3 miljoen in januari 2022 in overeenstemming met de doelstelling van de stichting overgedragen aan FC Groningen Beheer B.V. (en aldus verantwoord onder de overige baten in de jaarcijfers 2021/2022).

Vanwege het (vervroegd) aflossen van de geldlening o/g met de Stichting Vrienden van FC Groningen heeft FC Groningen in het seizoen 2022/2023 geen exploitatiebijdragen van de stichting meer ontvangen. Hier staat tegenover dat FC Groningen vanuit haar toekomstige transfers geen afdracht meer behoeft te doen aan de stichting hetgeen het netto-transferresultaat positief zal beïnvloeden.

4.3

BEDRIJFSLASTEN

De bedrijfslasten zijn ten opzichte van het vorige seizoen met ruim € 6,0 miljoen gestegen en bedragen circa € 27,9 miljoen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door de stijging van de loonkosten van de contractspelers (€ 1,8 miljoen) en overig personeel (€ 2,2 miljoen) vanwege met name hoge afvloeiingskosten, extra inzet van horeca- en merchandise personeel, diverse personeelsmutaties in de voetbalorganisatie en de start van het vrouwenvoetbal. Daarnaast zijn de overige bedrijfslasten met € 2,0 miljoen toegenomen vanwege onder meer de hoge inflatie van met name huur- en energielasten, hogere wedstrijdskosten vanwege een groter aantal thuis- en uitwedstrijden, alsmede diverse activiteiten ter bevordering van de teamspirit binnen de organisatie (trainingskampen, personeelsreis). In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de bedrijfslasten in de laatste vijf seizoenen weergegeven.

Bedrijfslasten (€ x 1.000)	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Inkoopwaarde v/d omzet	679	715	712	1.399	1.924
Personeelskosten	11.463	11.218	10.689	11.787	15.762
Afschrijvingen	458	761	829	701	506
Wedstrijdkosten	2.078	1.604	1.061	1.759	2.106
Huisvestingskosten	3.653	3.760	2.543	4.000	4.605
Kosten adv. projecten	597	342	139	61	53
Overige bedrijfslasten	2.433	2.959	1.058	2.237	2.960
Totaal bedrijfslasten	21.361	21.358	17.031	21.944	27.916

INKOOPWAARDE VAN DE OMZET

Nagenoeg alle thuiswedstrijden gedurende het seizoen 2022/2023 zijn met publiek gespeeld ten opzichte van het vorige seizoen 2021/2022, waarbij enkele thuiswedstrijden vanwege de Covid-19 pandemie zonder publiek werden gespeeld (en nagenoeg het gehele seizoen 2020/2021). Dit leidde tot meer horecaomzet, maar ook tot een hogere inkoopwaarde van deze omzet. Afgezet tegenover de daaraan voorafgaande seizoenen wordt ook het effect duidelijk dat FC Groningen per 1 januari 2020 voor 100% de eigendomsrechten heeft van Euroborg Horeca (daarvoor 'slechts' voor 50%) en - naast de volledig horecaomzet - ook de volledige inkoopkosten voor haar rekening krijgt. Hierbij valt op dat vooral de hoge inkoop van food het resultaat vooralsnog drukt en het komende seizoen kritisch zal worden geanalyseerd.

Een aandachtspunt voor het komende seizoen omvat de onder druk staande marge op de merchandise-activiteiten waarbij met name de hoge drukkosten van kleding, incurante voorraden en hoge verkoopkosten opvallen en het resultaat drukken. Hierin zal gedurende het seizoen 2023/2024 een verbetering moeten worden doorgevoerd om tot een gezondere exploitatie te komen.

PERSONEELSKOSTEN

Op het gebied van de personeelskosten zijn de kosten ten opzichte van het voorafgaande seizoen met circa € 4,0 miljoen gestegen naar circa € 15,6 miljoen. De personeelskostenratio (zijnde de personeelskosten uitgedrukt in een percentage van de omzet) bedraagt 70,9% ten opzichte van 54,5% in het vorige seizoen (exclusief de eenmalige bijdrage van de Stichting Vrienden van de FC Groningen die in het seizoen 2021/2022 onder de omzet was verantwoord).

De lonen van de eerste selectie zijn gestegen met circa € 1,8 miljoen, waarbij werd getracht om bij aanvang van het seizoen financieel de voorwaarden te creëren om structureel de aansluiting met de subtop van de Eredivisie te realiseren. Helaas was FC Groningen halverwege het seizoen - vanwege de tegenvallende sportieve resultaten - genoodzaakt binnen de eerste selectie een (dure) herstructurering toe te passen om mogelijke degradatie te ontlopen, hetgeen niet is gelukt. Ook was FC Groningen vanwege de sportieve malaise genoodzaakt stevig in te grijpen in de voetbalorganisatie, hetgeen niet alleen veel onrust opleverde, maar ook hoge reorganisatiekosten aan de voetbalorganisatie impliceerde (€ 0,8 miljoen). Het (voortijdige) vertrek van de (hoofd)trainers en overige stafleden zadelde FC Groningen met flinke kosten op.

Het investeren in de opleiding en het technisch kader van de club gaat onverminderd door, waarbij het aantrekken van Art Langeler en Henk Veldmate belangrijke stappen zijn geweest. Daarnaast werd in het seizoen 2022/2023 gestart met vrouwenvoetbal. Dit biedt meiden in het Noorden - net als veel jongens - een perspectief ooit in een FC Groningen-shirt in Euroborg te voetballen.

Gelukkig bleef FC Groningen in het afgelopen seizoen 2022/2023 verschoond van allerlei Covid-19 beperkingen en konden nagenoeg alle thuiswedstrijden met publiek worden gespeeld, hetgeen ook zijn weerslag had op een hogere inzet van horecapersoneel.

WEDSTRIJDKOSTEN

In het seizoen 2022/2023 zijn de thuiswedstrijden, behalve de laatste competitiewedstrijd, met publiek gespeeld. Dit was in seizoen 2021/2022 als het gevolg van de Covid-19 pandemie niet het geval. Dit leidde tot hogere organisatiekosten van wedstrijden (beveiliging, catering, schoonmaak, vrijwilligers, etc.) met ruim € 0,3 miljoen.

HUISVESTINGSKOSTEN

De huisvestingskosten zijn in het seizoen 2022/2023 circa € 0,6 miljoen hoger dan het voorgaande seizoen. Dit is voornamelijk te wijten aan de huurindexatie van stadion Euroborg en het trainingscomplex, gestegen energie- en servicelasten en de toegenomen onderhouds-/schoonmaakkosten.

OVERIGE BEDRIJFSLASTEN

De overige bedrijfslasten zijn met circa € 0,7 miljoen toegenomen ten opzichte van het voorgaande seizoen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door de rentelasten van de gedurende de Covid-19 periode opgebouwde belasting-schuld, kosten van personeelsactiviteiten ter versterking van de saamhorigheid binnen de organisatie, de effecten van de afrekening van de tegemoetkomingscampagnes van het huidige en de afgelopen seizoenen, alsmede de toegenomen verkoopkosten in relatie tot de toegenomen netto omzet.

4.4

RESULTAAT VERGOEDINGSSOMMEN

Het resultaat vergoedingssommen bestaat uit het saldo van de aan- en verkoop van spelers en kan jaarlijks sterk fluctueren. Tegenover de afschrijvingskosten op vergoedingssommen staan de opbrengsten uit transfers onder aftrek van de boekwaarde van verkochte spelers en het saldo van betaalde en ontvangen opleidingsvergoedingen.

Het nettoresultaat uit vergoedingssommen bedroeg over het seizoen 2022/2023 € 7,8 miljoen tegenover een resultaat in het seizoen 2021/2022 van € 9,2 miljoen. Met name de verkoop van Jørgen Strand Larsen aan het Spaanse Celta Vigo en Neraysho Kasanwirjo aan Feyenoord én de doorverkoop van Ko Itakura (van Manchester City naar Borussia Mönchengladbach) hebben deze boekwinst op de verkoop van spelers opgeleverd voor FC Groningen.

De afschrijvingslasten op vergoedingssommen (inclusief de afwaarderingen op de selectie) zijn toegenomen met circa € 1,3 miljoen tot een niveau van € 3,8 miljoen in het seizoen 2022/2023.

Netto transferresultaten FC Groningen afgelopen 5 seizoenen

(x € 1.000,-)	Netto-transferopbrengst* (voor aftrek van aanschafwaarde verkopen)	Investerings	% Rendement
2018/2019	5.527	3.065	
2019/2020	8.396	790	
2020/2021	3.061	6.470	
2021/2022	11.884	4.403	
2022/2023	13.318	6.454	
Gemiddelde	8.437	4.236	99%

Oftewel: FC Groningen heeft over de investeringen in de selectie (gemiddeld € 4,2 miljoen per seizoen) een gemiddelde netto transferopbrengst behaald van € 4,2 miljoen per seizoen. Een rendement van 99%. Een kanttekening hierbij is dat in bovenstaande opstelling geen rekening is gehouden met de jaarlijkse 'investering' in de eigen opgeleide spelers, terwijl de transferopbrengsten van deze spelers wel onderdeel vormen van de jaarlijkse netto-transferopbrengst zoals hierboven gepresenteerd.

4.5

**INVESTERINGEN EN
FINANCIËRINGSBEHOEFTE****Vaste activa**

In het seizoen 2022/2023 werd voor een bedrag van circa € 6,6 miljoen geïnvesteerd in de spelersselectie. De investeringen hadden betrekking op het aantrekken van de spelers Isak Määttä, Florian Krüger, Johan Hove, Oliver Antman (huur plus optie tot koop), Kevin van Veen en Marco Rente. Daarnaast zijn van enkele spelers de arbeidsovereenkomsten verlengd, hetgeen leidde tot contractuele verplichtingen, die zijn verantwoord onder de immateriële vaste activa. Het saldo van de desinvesteringen, afwaarderingen en de afschrijvingen bedroeg circa € 5,6 miljoen, de boekwaarde van de vergoedingssommen is met € 1,0 miljoen toegenomen tot € 8,5 miljoen.

De investeringen gedurende het seizoen 2022/2023 in de materiële vaste activa (ruim € 0,8 miljoen) hebben onder meer betrekking op de realisatie van extra horeca-uitgiftepunten (containers) op de publieksomloop (Zuid- en Oosttribunes), een spandoekconstructie voor de Noordtribune, overname van (gebouwgebonden) inrichting ten behoeve van kantoorruimte voor de kantoororganisatie in het TopsportZorgCentrum, realisatie van de Arjan Robben Lounge, upgrade van de businesslounge Club 1971, een nieuwe portofonie-installatie ter verbetering van de communicatie in het stadion en een nieuw CRM-systeem ter ondersteuning van het verkoopapparaat.

Een belangrijke doelstelling binnen het beleidsplan van FC Groningen om te komen tot een gezondere financiële huishouding is het verlagen van de huisvestingslasten om daarmee structureel meer middelen 'vrij te maken' voor haar kernproduct voetbal. In dat kader heeft FC Groningen ervoor gekozen om per 1 juli 2022 de zorgetage in het TopsportZorgCentrum aan te kopen.

4.6

VERMOGENSPOSITIE

Het eigen vermogen bedroeg bij het einde van het boekjaar € 11,8 miljoen positief. De stijging van het eigen vermogen met € 1,0 miljoen werd gerealiseerd doordat het positieve resultaat na belastingen is toegevoegd aan het eigen vermogen. De solvabiliteit steeg en bedraagt per 30 juni 2023: 36% (30 juni 2022: 31%).

4.7

KASSTROOM

Het saldo aan liquide middelen is gedurende het seizoen 2022/2023 met € 5,0 miljoen afgenomen. De positieve kasstroom uit de verkoop van spelers (€ 10,0 miljoen) werd grotendeels aangewend voor het versterken van de selectie (€ 5,5 miljoen), verlagen van de (langlopende) schuldpositie (€ 1,7 miljoen, investering in faciliteiten (€ 0,8 miljoen), de dekking van het tekort uit operationele activiteiten (€ 5,1 miljoen) en het betalen van vennootschapsbelasting (€ 1,9 miljoen).

4.8

**ORGANISATIE
(PERSONEELSBEZETTING)**

Gemiddeld bedroeg het aantal bij FC Groningen werkzame personen teruggerekend naar een volledig dienstverband (= fte's) in het boekjaar 2022/2023 123,6 fte (boekjaar 2021/2022: 108,5 fte). De toename van de formatie (15,1 fte) is te verklaren door uitbreiding van het aantal contractspelers (7,0 fte), uitbreiding van het technisch kader/staf van de opleiding (1,0 fte), koks vanwege het in eigen beheer nemen van het restaurant in het TopsportZorgCentrum (1,5 fte) en het in dienst nemen van een coördinator en trainer vrouwenvoetbal (1,3 fte). Met betrekking tot de kantoororganisatie heeft de formatietoename vooral betrekking op de uitbreiding van de afdelingen sales/marketing (1,5 fte), financiën (1,0 fte vanwege ziekte op de afdeling) en HR (0,5 fte).

Een functionele specificatie van het personeelsbestand is weergegeven in onderstaande tabel

Personeelsbestand (in fte's)	2021/2022	2022/2023
Contractspelers eerste selectie & Opleiding	27,6	34,6
Technische staf & overige technisch personeel	32,5	36,2
Directie	2,9	2,9
Kantoorpersoneel	37,4	41,4
Merchandise	2,2	2,0
Euroborg Horeca B.V.	5,9	6,6
Totaal fte	108,5	123,6

4.9

RISICOPARAGRAAF

Door de markten waarop FC Groningen zich beweegt en de positie van FC Groningen hierin, is er een aantal financiële risico's te onderkennen. FC Groningen heeft interne systemen voor risicobeheersing en controle, die een zodanige mate van zekerheid verschaffen dat de risico's afdoende worden onderkend en beheerst. De voornaamste risico's worden hieronder weergegeven.

Samenhangend met de activiteiten van FC Groningen en de transfers van spelers, kunnen in een aantal gevallen hoge debiteurenvorderingen ontstaan. De informatiesystemen binnen FC Groningen zijn erop gericht deze vorderingen nauwgezet te volgen en periodiek vindt overleg plaats met de directie over de status van deze vorderingen. Bij hoge vorderingen op buitenlandse betaald voetbalorganisaties uit hoofde van transfers van spelers worden meestal aanvullende zekerheden gevraagd middels bankgaranties en/of boeteclausules.

De waardering van de balanspost vergoedingssommen is mede afhankelijk van de verwachtingen inzake de ontwikkeling van spelers. Hiertoe worden door de directie jaarlijkse toetsingen verricht op basis van een hernieuwde inschatting van de toekomstige inzet van spelers. Wijzigingen in de verwachtingen kunnen consequenties hebben voor de waardering van deze balanspost.

In het kader van risicobeheersing heeft FC Groningen voor de meest voorkomende risico's verzekeringen afgesloten zoals transferwaarden (bij tijdelijke en blijvende arbeidsongeschiktheid), bedrijfsschade, brand en aansprakelijkheid. FC Groningen is van mening dat de afgesloten verzekeringen voldoende dekking geven om dergelijke risico's te beheersen en de invloed op het resultaat te beperken.

Ook de sportieve eindstand in de competitie voor de verdeling van de collectieve mediagelden en de financiële impact hiervan voor FC Groningen kunnen van behoorlijke omvang zijn.

KNVB LICENTIESYSTEEM

De doelstelling van het KNVB licentiesysteem is het waarborgen van de integriteit en de continuïteit van de competities betaald voetbal om zoveel mogelijk een (ongestoord) verloop van de competitie te kunnen garanderen. De financiële positie van clubs wordt in het licentiesysteem één keer per jaar beoordeeld aan de hand van het financieel rating systeem (hierna: FRS). Dit gebeurt uitsluitend op basis van de jaarcijfers/prognose die per 1 oktober van elk jaar worden ingeleverd.

FC Groningen (als licentiehouders) rapporteert op het niveau van FC Groningen B.V. de financiële cijfers aan de KNVB. Op basis van het FRS worden op diverse variabelen punten toegekend aan de financiële positie van de club. Clubs met 15 punten of minder dienen bij de KNVB een plan van aanpak in te dienen waarin wordt toegelicht hoe (structureel) tot een verbetering van de financiële positie wordt gekomen. De meest recente FRS-score van FC Groningen is nog gebaseerd op de jaarcijfers 2021/2022 en de prognose 2022/2023 (oktober 2022) en daarin heeft FC Groningen Beheer B.V. de maximale score van 40 punten behaald.

4.10

VERWACHTINGEN NIEUWE SEIZOEN

Een seizoen als 2022/2023 wenst FC Groningen nooit weer mee te maken. De degradatie, de gestaakte wedstrijden en de ongeregelde onder supporters hebben diepe wonden achter gelaten binnen de club. Het seizoen 2023/2024 zal dan ook in het teken moeten staan van het herstellen van de eer en het vertrouwen in alles en iedereen van FC Groningen. Met (wederom) een nieuwe technische staf en een herstructurering van de eerste selectie zal FC Groningen de strijd aangaan om de bovenste plekken van de Keuken Kampioen Divisie met als ultieme doel om na afloop van het seizoen 2023/2024 weer te mogen gaan spelen op het hoogste niveau in Nederland; de Eredivisie. De belangrijkste beleidsdoelstellingen voor het seizoen 2023/2024 zijn:

- Sportief: Promotie naar de Eredivisie
- Economisch: Omzet commercieel blok € 15,25 miljoen met behoud van 75%
- Maatschappelijk: 43.500 mensen in beweging krijgen
- Evenement: Waardering van stadionbezoek 8,0 en een bezettingsgraad van 86%

FINANCIËEL

FC Groningen werkt met een begroting voor het seizoen 2023/2024 van € 16,5 miljoen aan opbrengsten en een negatief operationeel bedrijfsresultaat van € 7,0 miljoen, dat voor een groot deel gedekt zal worden vanuit de positieve transferresultaten van het huidige en voorgaande seizoenen. Hiermee kiest FC Groningen ervoor om financiële risico's te nemen om haar sportieve doelstelling - binnen 1 jaar terugkeren naar de Eredivisie - kracht bij te zetten en de daarbij behorende organisatie grotendeels in stand te houden. Te meer omdat een groot deel van de organisatie ook het afgelopen seizoen goed functioneerde. Desondanks noodzaakt de forse daling aan opbrengsten (vooral mediagelden en partnerships) tot een behoorlijke bezuinigingsagenda op de diverse onderdelen van de organisatie (spelers, personeel, overige bedrijfslasten). FC Groningen zal daarom steunen op de sterke loyaliteit van haar supporters en sponsors om haar sportieve ambities kracht bij te zetten, commercieel op niveau te blijven en stevig op haar bedrijfslasten moeten sturen.

Mede ingegeven door de ontwikkelingen van het afgelopen seizoen (degradatie en daarmee gepaard gaande ongeregelde heden op de tribunes) zal de focus in het seizoen 2023/2024 vooraf gericht zijn op voetbal, veiligheid en het financieel gezond houden van de club. Centraal hierbij staat de sportieve doelstelling om binnen één seizoen weer te promoveren naar de Eredivisie. Uiteraard moet hierbij een sfeervol, gastvrij en veilig stadionbezoek voor iedereen vanzelfsprekend zijn. Vanwege de degradatie doet FC Groningen in financieel opzicht een behoorlijke jas uit vanwege de fors interende opbrengsten. Binnen dit spanningsveld zal FC Groningen haar financiële huishouding in orde moeten houden.

De directie,

Wouter Gudde (Algemeen directeur)
Marc-Jan Oldenbandringh (Operationeel directeur)

BERICHT VAN DE COMMISSARISSEN

5

Het seizoen 2022/2023 is in veel opzichten op een enorme teleurstelling uitgelopen. Uiteraard vooral op sportief vlak was de laatste plek in de Eredivisie met de daarbij horende degradatie een enorme sof. Daarnaast hadden de ongeregelheden met supporters tijdens meerdere uit- en thuiswedstrijden - mede ingegeven door de tegenvallende sportieve resultaten - een behoorlijk negatieve uitstraling op het imago van de club, waarbij in de afgelopen jaren gastvrijheid en veiligheid een belangrijk thema was. Tenslotte staat FC Groningen bekend als een club met een stabiele organisatie. Helaas was de club in het afgelopen seizoen genoodzaakt meerdere positiewisselingen door te voeren in de technische staf van het eerste elftal van de club en werd begin februari 2023 afscheid genomen van technisch directeur Mark-Jan Fledderus. Oftewel, een seizoen met veel onrust dat elkaar enorm heeft versterkt en zeer zeker ook zijn weerslag heeft op de financiële huishouding van de club. Waarbij de club de afgelopen jaren in staat was om te bouwen aan de lange termijnvisie stond het afgelopen seizoen helaas vooral de korte termijn centraal. Belangrijk om binnen dit spanningsveld rustig te blijven, zelfkritisch te zijn en de juiste beslissingen te blijven nemen. Neemt niet weg dat het voor veel mensen in en rondom de club een pittig seizoen is geweest.

De Raad van Commissarissen (RvC) heeft over deze onderwerpen meer dan gebruikelijk met de directie vergaderd. In totaliteit is de RvC in het seizoen 2022/2023 regulier 6 keer bij elkaar geweest. Hierbij stonden de sporttechnische visie, de samenstelling van de eerste selectie en technische staf, de veiligheidsagenda en de financiële uitwerking van de verschillende scenario's centraal. Ook heeft de RvC naar aanleiding van de ervaringen van het afgelopen seizoen kritisch gekeken naar het functioneren van de organisatie en haar eigen positie hierin. Daar waar nodig worden verbeteringen doorgevoerd en zal de aandacht en energie zich het komende seizoen vooral moeten gaan richten om zo snel mogelijk weer terug te komen op het hoogste niveau in Nederland (en in het verlengde daarvan weer aansluiting vinden bij de subtop van de Eredivisie) en het herwinnen van het vertrouwen bij het organiseren van een veilig en gastvrij evenement. Dit alles onder financieel acceptabele voorwaarden.

FC Groningen behaalde over het seizoen 2022/2023 een positief netto resultaat van € 1,0 miljoen, waardoor het eigen vermogen is toegenomen naar € 11,8 miljoen. Een deel van de beschikbare geldmiddelen is in het seizoen 2022/2023 aangewend om de vermogenspositie te versterken en de schuldpositie af te bouwen hetgeen de RvC ondersteunt in het nastreven van een financieel gezond toekomstperspectief van de club. Zorgelijk is de ontwikkeling van het nadelige bedrijfsresultaat (circa € 6,1 miljoen

negatief), ondanks de stijging van haar netto-omzet. Weliswaar was het gecontroleerd laten oplopen van dit operationele tekort binnen de bestaande financiële kaders en met inachtneming van de sportieve ambities en de aanwezige transferwaarde binnen de selectie acceptabel. Echter, mede ingegeven door de tegenvallende sportieve prestaties en de schade vanwege de ongeregelheden op en rondom het veld, is het operationele tekort op dit moment te fors en moet de ambitie zijn om dit (nadelige) tekort op korte termijn weer binnen acceptabele grenzen te krijgen. Helaas is de verwachting dat dit in het eerste seizoen van de club in de Eerste Divisie nog niet zal worden gerealiseerd. Kortom, het is de komende periode van groot belang om ook financieel een vinger aan de pols te houden

Op 1 oktober 2023 heeft er een mutatie plaatsgevonden in de samenstelling van de Raad van Commissarissen. Erik Kuik is na een reguliere periode van twee maal drie jaar teruggetreden. Han Berger heeft zijn positie overgenomen en zal met zijn jarenlange ervaring als trainer, directeur en voetbalbestuurder de portefeuille technische zaken gaan beheren.

De Raad van Commissarissen biedt hierbij de aandeelhouder de jaarrekening aan en het verslag van de directie van FC Groningen Beheer B.V. over het boekjaar 1 juli 2022 tot en met 30 juni 2023, zoals opgesteld door de directie. De jaarrekening is gecontroleerd door Moore DRV. Hun verklaring is opgenomen in paragraaf 14.3 (controleverklaring van de onafhankelijk accountant) onder de overige gegevens. De Raad van Commissarissen heeft de jaarrekening over het boekjaar 1 juli 2022 tot en met 30 juni 2023 goedgekeurd en stelt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor de jaarrekening vast te stellen en décharge te verlenen aan de directie voor het door hen gevoerde beleid en aan de Raad van Commissarissen voor het door hen gehouden toezicht gedurende het boekjaar.

De RvC dankt alle medewerkers, vrijwilligers, supporters, sponsors en investeerders en andere betrokkenen in dit vervelende jaar. Er is ondanks de tegenslagen met een enorme inzet, toewijding en motivatie gewerkt aan de verdere ontwikkeling van FC Groningen.

De Raad van Commissarissen,
Erik Mulder (voorzitter)
Han Berger
Paul de Rook
Berend Rubingh
Bas Schrage

JAARREKENING

5

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 JUNI 2023

(voor resultaatbestemming)

Activa	30 juni 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa (8.1)				
Vergoedingssommen	8.491.273		7.559.850	
	8.491.273		7.559.850	
Materiële vaste activa (8.2)				
Gebouwen	2.105.422		0	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.109.247		1.748.339	
Activa in uitvoering	162.557		150.017	
	4.377.226		1.898.356	
Financiële vaste activa (8.3)				
Deelnemingen	0		13.614	
Actieve belastinglatentie	123.697		120.786	
Overige vorderingen en activa	4.724.431		4.204.994	
	4.848.128		4.339.394	
Vlottende activa				
Vorraden (8.4)		339.386		412.523
Vorderingen en overlopende activa (8.5)				
Handelsdebiteuren	814.859		656.682	
Overige vorderingen	9.923.535		9.095.742	
Overlopende activa	1.091.810		3.192.530	
	11.830.204		12.944.954	
Liquide middelen (8.6)		3.060.911		8.066.289
Balanstotaal	32.947.128		35.221.366	

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 JUNI 2023

(voor resultaatbestemming)

Passiva	30 juni 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen (8.7)				
Geplaatst kapitaal	60.000		60.000	
Algemene reserve	10.726.092		1.540.806	
Onverdeeld resultaat	1.003.089		9.185.286	
	11.789.181		10.786.092	
Voorzieningen (8.8)				
Voorziening latente Vpb	1.229.718		780.750	
Voorziening overig	0		33.333	
	1.229.718		814.083	
Langlopende schulden (8.9)				
Vooruitontv. meerjarige inkomsten	392.578		528.488	
Overige leningen	2.984.029		3.136.953	
Vooruitontvangen bedragen	331.175		493.865	
Belastingen	3.983.390		5.353.074	
Overige schulden	2.068.450		1.665.541	
	9.759.622		11.177.921	
Kortlopende schulden (8.10)				
Aflossingsverplichtingen	152.924		138.783	
Schulden aan leveranciers	1.169.114		931.867	
Belastingen en premies soc. verz.	2.313.087		2.766.590	
Vooruitontvangen bedragen	1.936.622		3.846.670	
Overige schulden	4.596.860		4.759.360	
	10.168.607		12.443.270	
Balanstotaal	32.947.128		35.221.366	

GECONSOLIDEERDE WINST- & VERLIESREKENING BOEKJAAR 2022/2023

	2022/2023		2021/2022	
	€	€	€	€
Netto-omzet (9.1)	22.222.690		18.436.873	
Overige bedrijfsopbrengsten (9.2)	3.275		3.179.870	
Overige baten (9.3)	0		2.326.844	
Som der opbrengsten	22.225.965		23.943.587	
Inkoopwaarde van de omzet (9.4)	1.924.290		1.398.635	
Personeelskosten (9.5)	15.762.413		11.787.248	
Afschr. materiële vaste activa (9.6)	505.509		700.714	
Overige bedrijfskosten (9.7)	9.723.487		8.057.383	
Som der kosten	27.915.699		21.943.980	
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en resultaat van vergoedingssommen	-5.689.734		1.999.607	
Afschr. vergoedingssommen (9.8)	-3.792.056		-2.472.735	
Bijzondere waardeverminderingen (9.8)	-576.991		-176.350	
Resultaat vergoedingssommen (9.9)	12.164.883		11.884.184	
	7.795.836		9.235.099	
Bedrijfsresultaat na afschrijvingen en resultaat van vergoedingssommen	2.106.102		11.234.706	
Financiële baten en lasten (9.10)	-370.534		-269.927	
Bedrijfsresultaat na afschrijvingen en resultaat van vergoedingssommen	1.735.568		10.964.779	
Belastingen resultaat uit gewone Bedrijfsuitoefening (9.11)	-732.479		-1.779.493	
Resultaat na belastingen	1.003.089		9.185.286	

KASSTROOMOVERZICHT BOEKJAAR 2022/2023

	2022/2023		2021/2022	
	€	€	€	€
Bedrijfsresultaat	-5.689.734		1.999.607	
Financiële baten en lasten	-370.534		-269.926	
Vennootschapsbelasting	-1.883.378		-98.860	
	-7.943.646		1.630.821	
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen materiële vaste activa	505.509		700.714	
Vrijval egalisatierek. meerjaarkaarten	-112.578		-111.892	
Vrijval egalisatierek. sponsoring	-73.333		-73.333	
Onttrekking voorziening overig	-33.333		-33.333	
Mutatie actieve belastinglatentie	-2.911		-7.668	
Mutatie voorziening latente Vpb	448.968		-34.767	
	732.322		439.721	
Verandering in het werkkapitaal:				
Voorraden	73.135		-127.639	
Vorderingen	613.086		975.129	
Kortlopende schulden	1.435.338		-317.823	
Vooruitbetaalde kosten	2.100.720		-2.102.685	
Vooruitontvangen bedragen	-1.836.714		1.470.019	
	2.385.565		-102.999	
Kasstroom uit operationele activiteiten	-4.825.759		1.967.543	
Ontv. vergoedingssommen	10.060.001		5.043.086	
Invest. vergoedingssommen	-5.137.044		-2.666.213	
Invest. andere vaste bedrijfsmiddelen	-3.134.396		-679.042	
Desinvest. andere vaste bedr.middelen	150.018		0	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	1.938.579		1.697.831	
Overige langlopende vorderingen	0		75.000	
Overige langlopende schulden	-1.979.415		1.360.156	
Leningen o/g	-138.783		-6.138.435	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.118.198		-4.703.279	
Af-/Toename geldmiddelen	-5.005.378		-1.037.905	

TOELICHTING OP DE BALANS EN WINST-EN-VERLIESREKENING

7.1 ALGEMEEN

7.1.1 Activiteiten

De activiteiten van FC Groningen Beheer B.V. en haar dochtermaatschappijen bestaan voornamelijk uit het exploiteren van een betaald voetbal organisatie en de daarmee samenhangende commerciële activiteiten.

7.1.2 Consolidatie

In de consolidatie zijn opgenomen de financiële gegevens van het groepshoofd FC Groningen Beheer B.V. en van de deelnemingen waarin zij beslissende zeggenschap uitoefent. De financiële gegevens van joint ventures worden proportioneel geconsolideerd. De volgende deelnemingen zijn in de consolidatie betrokken:

- FC Groningen B.V., Groningen (100%)
- Euroborg Horeca B.V., Groningen (100%)
- Regionale voetbalopleiding Groningen B.V., Groningen (100%)
- Greenrock Holding B.V., Groningen (100%)

De vennootschap heeft een aansprakelijkheidstelling overeenkomstig artikel 2:403 BW afgegeven voor FC Groningen B.V.

7.1.3 Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening van FC Groningen Beheer B.V. is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9, Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

7.1.4 Continuïteit

Uit de jaarrekening blijkt per 30 juni 2023 een eigen vermogen van € 11,8 miljoen positief (30 juni 2022: € 10,8 miljoen positief).

Deze financiële positie kan als goed worden aangemerkt en vormt daarmee in combinatie met het aanwezige werkkapitaal (€ 4,9 miljoen) een voldoende buffer om voor komende seizoen 2023/2024 de financiële gevolgen van de degradatie van de eerste selectie naar de Eerste Divisie op te vangen. Als gevolg van deze degradatie ziet FC Groningen haar begrote totale omzetniveau dalen naar circa € 16,5 miljoen (daling van circa € 5,5 miljoen), waarbij met name de omzet uit mediarechten met circa € 3 miljoen daalt, maar ook de omzet uit Partnerships ongeveer € 1 miljoen lager wordt ingeschat vanwege de lagere mediawaarde van de Eerste Divisie. FC Groningen tracht deze omzetsdaling voor een belangrijk deel binnen haar exploitatie op te vangen door circa € 4 miljoen te bezuinigen op contractspelers, personele formatie en overige bedrijfslasten. Desondanks loopt het negatief bedrijfsresultaat op naar € 7 miljoen hetgeen een zorgelijke ontwikkeling is. Dit operationele tekort kan FC Groningen opvangen met haar bestaande werkkapitaal en behaalde transferresultaten en werkt daardoor voor het seizoen 2023/2024 met een sluitende liquiditeitsbegroting.

Bij de beoordeling van de financiële positie per balansdatum dient het volgende in acht te worden genomen:

De immateriële vaste activa betreffen de betaalde vergoedingssommen en tekengelden verminderd met lineaire afschrijvingen over de contractperiode. De boekwaarde per 30 juni 2023 van de immateriële activa bedraagt € 8,5 miljoen. De geschatte marktwaarde van de spelers ligt hoger dan de waarde gepresenteerd in de balans per 30 juni 2023. Deze 'stille' reserve op de immateriële vaste activa komt niet tot uitdrukking in het eigen vermogen per 30 juni 2023.

Het werkkapitaal is per 30 juni 2023 circa € 4,9 miljoen positief. Bij de beoordeling van het werkkapitaal dient rekening te worden gehouden met de vooruitontvangen bedragen (overlopende passiva) per 30 juni 2023 ad € 1,9 miljoen. Deze overlopende passiva zullen niet leiden tot een uitgaande kasstroom. Ook voor het komende seizoen zal een groot deel van deze opbrengsten, naar verwachting, vooruit gefactureerd worden.

Op basis hiervan is de directie dan ook van mening dat de activiteiten van FC Groningen Beheer B.V. kunnen worden voortgezet en de waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de besloten vennootschap.

7.1.5 Vreemde valuta

De balansposten die betrekking hebben op activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de officiële koersen per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende het verslagjaar worden omgerekend tegen de koersen per transactiedatum. Koersresultaten worden ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

7.1.6 Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

7.1.7 Verslaggevingsvaluta

FC Groningen Beheer B.V. rapporteert haar jaarrekening in euro's.

7.1.8 KNVB-licentie

Sinds 26 augustus 2010 is FC Groningen B.V. als licentiehouder door de licentiecommissie van de KNVB aangewezen.

7.2

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

7.2.1 Algemeen

Voor de waardering van de activa en passiva, alsmede de bepaling van het resultaat wordt uitgegaan van het historische kostprijsbeginsel. Alle activa en passiva worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, voor zover niet anders vermeld. Op deze waarde met betrekking tot de activa worden de afschrijvingen en noodzakelijk geachte voorzieningen voor onvolwaardigheid in mindering gebracht.

De benaming van de jaarrekeningposten wijkt op bepaalde onderdelen af van de voorgeschreven benamingen volgens Titel 9, Boek 2 BW. Hier is voor gekozen aangezien de afwijkende benamingen een beter inzicht geven in de financiële presentatie van FC Groningen Beheer B.V. dan de standaardindeling conform Titel 9, Boek 2 BW. Een voorbeeld hiervan is dat de Vergoedingssommen als gevolg van de aan- en verkoop van spelers niet als onderdeel van het bedrijfsresultaat worden gepresenteerd.

7.2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. Wel waren de seizoenen 2021/2022 en 2022/2023 bijzondere jaren waarin respectievelijk de Covid-19 pandemie en de ongeregelde tribunes ervoor hebben gezorgd dat bij een vergelijk van de huidige cijfers met die van voorgaand jaren opvallende verschillen zijn te onderkennen met betrekking tot lagere opbrengsten uit wedstrijdbaten, sponsoring en reclame en horeca, lagere organisatiekosten vanwege wedstrijden zonder publiek en overheidsmaatregelen ter financiële ondersteuning van het bedrijfsleven.

7.2.3 Immateriële vaste activa

Vergoedingssommen

Vergoedingssommen, hand- en tekengelden en bijkomende kosten inzake spelerscontracten, waarvoor een bindende overeenkomst is aangegaan worden geactiveerd als "vergoedingssommen" tot ten hoogste de aan derden gedane uitgaven verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair plaats over de looptijd van het contract. In geval van blijvende waardevermindering vindt waardering tegen deze lagere waarde plaats. Bij tussentijdse verlenging van spelerscontracten vindt afschrijving van de nog aanwezige boekwaarde plaats gedurende de resterende looptijd. Bij afkoop c.q. ontbinding van spelerscontracten worden de nog resterende geactiveerde "vergoedingssommen" ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Dit gebeurt in dezelfde periode als waarin de verkoopopbrengst is verantwoord.

7.2.4 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de kostprijs, onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen worden, rekening houdend met de restwaarde, lineair verdeeld over de geschatte levensduur. De afschrijvingen worden berekend over de kostprijs van het actief en zijn gebaseerd op de volgende percentages:

Bedrijfsgebouwen:	2% - 5%
Terreinverbetering:	10% - 20%
Stadioninventaris:	10% - 20%
Kantoorinventaris:	10% - 20%

Over de investeringen in het lopende boekjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven, ingaande het moment van ingebruikname.

Kosten van periodiek groot onderhoud worden volgens de componentenbenadering als onderdeel van de boekwaarde van het actief geactiveerd, indien aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

7.2.5 Financiële vaste activa

Meerderheidsdeelnemingen en overige deelnemingen waar invloed van betekenis op kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien in deze situatie de deelnemende rechtspersoon aansprakelijk is voor de schulden van de deelneming, wordt een voorziening gevormd. Deelnemingen waar geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Latente belastingvordering(en) uit hoofde van toekomstige verliescompensatie, worden op de balans verantwoord onder de financiële vaste activa. De geactiveerde belastinglatentie is opgenomen tegen nominale waarde op basis van het tarief dat waarschijnlijk op het moment van afwikkeling van toepassing zal zijn, gebaseerd op de huidige belastingtarieven en -wetgeving per balansdatum. De boekwaarde van uitgestelde belastingvordering(en) ter zake van compensabele verliezen wordt op elke balansdatum beoordeeld en aangepast indien en voor zover het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige fiscale winsten zullen zijn.

7.2.6 Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen wegens incurantheid. Hierbij wordt het fifo-systeem gehanteerd. Voorraden worden gewaardeerd tegen de (lagere) opbrengstwaarde indien deze lager is dan de verkrijgingsprijs.

7.2.7 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid. De overlopende activa worden opgenomen tegen nominale waarde.

7.2.8 Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas- en banksaldi en andere direct opvraagbare deposito's.

7.2.9 Voorzieningen

Voorziening latente vennootschapsbelasting (Vpb)

Er worden voorzieningen voor latente belastingverplichtingen uit hoofde van verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva vastgesteld volgens de fiscale voorschriften enerzijds en de bedrijfseconomische grondslagen anderzijds.

De gepassiveerde belastinglatentie is opgenomen tegen nominale waarde op basis van het tarief dat waarschijnlijk op het moment van afwikkeling van toepassing zal zijn, gebaseerd op de belastingtarieven en -wetgeving per balansdatum.

Overige voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang op balansdatum redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Indien het waarschijnlijk is dat voor uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen een vergoeding van een derde zal worden ontvangen, wordt deze vergoeding gepresenteerd als een afzonderlijk actief.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde. Als disconteringsvoet voor de contant making is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties genomen. De mutatie in de voorziening als gevolg van de rentetoevoeging is in de winst-en-verliesrekening opgenomen als interestlast onder de rentelasten en soortgelijke kosten.

7.2.10 Langlopende schulden

Deze schulden worden voor de geamortiseerde kostprijs opgenomen. Het binnen een jaar te betalen deel van deze schulden wordt in de balans opgenomen onder de kortlopende schulden.

7.3

RESULTAATBEPALINGSGRONDSLAGEN

7.3.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

7.3.2 Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen en diensten onder aftrek van kortingen en exclusief omzetbelasting. De netto-omzet bestaat uit opbrengsten uit wedstrijdbaten, sponsoring en reclame, televisierechten, merchandising, horeca, overige baten en uitkering derden.

7.3.3 Overige bedrijfsopbrengsten

In de voorgaande boekjaren ontving de onderneming op voorschot- en eindafrekeningsbasis een tegemoetkoming in de loonkosten uit hoofde van de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW-regeling), Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) en Subsidieregeling Topsportwedstrijden en topsportevenementen inkomsten-deriving kaartverkoop COVID-19 (STIK). De subsidiebatens is als afzonderlijke post onder de Overige opbrengsten verwerkt, indien en voor zover er redelijke zekerheid is dat de rechtspersoon aan de gestelde voorwaarden zal voldoen en de tegemoetkoming daadwerkelijk zal verkrijgen. Nieuwe inzichten en eventuele afrekeningen zijn verwerkt in het boekjaar 2022/2023.

Als het per balansdatum (of zoveel eerder) waarschijnlijk is dat een ontvangen voorschot uit hoofde van de subsidie-regelingen geheel of ten dele terugbetaald moet worden, neemt de rechtspersoon een verplichting op ter hoogte van het terug te betalen bedrag.

7.3.4 Kosten

De inkoopwaarde van de omzet betreft de inkoopwaarde van de horecaomzet en de kostprijs van de verkochte merchandise-artikelen. De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

De afschrijvingen op materiële vaste activa worden berekend over de aanschaffingswaarden minus eventuele bijdragen van derden. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

7.3.5 Pensioenen

Onder de sociale lasten worden tevens de pensioenlasten verantwoord. In beginsel vallen alle contractspelers verplicht onder de pensioenregeling van de Stichting Contractspelers KNVB (CFK). De pensioenen van trainers en coaches zijn verplicht ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds voor Voetbaloefenmeesters.

FC Groningen Beheer B.V. en FC Groningen B.V. kennen een pensioenregeling op basis van beschikbare premie. De werkgever heeft derhalve niet de verplichting tot het betalen van aanvullende bijdragen indien sprake is van tekorten in de pensioenopbouw (toegezegd-pensioenregeling). In de balans is derhalve geen voorziening ter zake opgenomen.

7.3.6 Vergoedingssommen

Dit betreft de opbrengst uit hoofde van ontvangen vergoedingssommen bij vertrek van spelers onder aftrek van de restant boekwaarde van in het verleden betaalde vergoedingssommen. Tevens zijn hier de ontvangen en betaalde opleidingsvergoedingen opgenomen.

7.3.7 Financieel resultaat

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst-en-verliesrekening verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, voor zover hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk. Periodieke rentelasten en soortgelijke kosten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd zijn, rekening houdend met de effectieve rentevoet van desbetreffende passiefpost.

7.3.8 Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, na aftrek van het gebruik van fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet aftrekbare kosten. Hierbij worden de geldende belastingtarieven gehanteerd. Hierbij kan sprake zijn van tijdelijke verschillen tussen de fiscale en commerciële boekwaarde van spelers.

7.4

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt de operationele kasstroom bepaald door het vermelde resultaat aan te passen voor afschrijvingen, mutaties in voorzieningen en egalisatierekeningen en mutaties in werkkapitaal. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS

8

8.1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Vergoedingssommen	2022/2023	2021/2022
	€	€
Beginsaldo		
Aanschaffingswaarde	11.407.975	9.402.262
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.848.125	-3.167.635
Boekwaarde per 1 juli	7.559.850	6.234.627
Mutaties in de boekwaarde		
Investerings	6.453.833	4.403.475
Desinvesteringen (per saldo)	-1.153.343	-429.167
Bijzondere waardevermindering	-576.991	-176.350
Afschrijvingen	-3.792.056	-2.472.735
Mutaties gedurende boekjaar	931.443	1.325.223
Eindsaldo		
Aanschaffingswaarde	13.935.258	11.407.975
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-5.443.985	-3.848.125
Boekwaarde per 30 juni	8.491.273	7.559.850

In het seizoen 2022/2023 werd voor een bedrag van € 6,5 miljoen geïnvesteerd in de spelersselectie. De investeringen hadden hoofdzakelijk betrekking op het aantrekken van de spelers Isak Määttä, Florian Krüger, Johan Hove, Oliver Antman (huur met optie tot koop), Kevin van Veen en Marco Rente. Daarnaast zijn van enkele spelers de arbeidsovereenkomsten verlengd, hetgeen leidde tot contractuele verplichtingen die zijn verantwoord onder de immateriële vaste activa.

Gedurende het seizoen 2022/2023 zijn 8 spelers getransfereerd naar een andere club. hetgeen ertoe leidt dat de resterende boekwaarde van deze spelers (€ 1,2 miljoen) als desinvestering is verantwoord. Daarnaast is bij 7 spelers sprake van omstandigheden die leiden tot een duurzaam lagere waardering dan de boekwaarde (€ 0,6 miljoen bijzondere waardevermindering).

8.2 MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa 2021/2022	Gebouwen	Ander vaste bedrijfsmid.	Activa in uitvoering	Totaal
	€	€	€	€
Beginsaldo				
Aanschaffingswaarde	0	9.731.963	150.018	9.881.981
Cum. afschr. en waardeverminderingen	0	-7.983.624	0	-7.983.624
Boekwaarde per 1 juli	0	1.748.339	150.017	1.898.357
Mutaties in de boekwaarde				
Investerings	2.160.000	811.839	162.557	3.134.396
Desinvesteringen	0	-163.023	-150.018	-313.041
Afschrijvingen	-54.578	-450.931	0	-505.509
Afschrijvingen desinvesteringen	0	163.023	0	163.023
Mutaties gedurende boekjaar	2.105.422	360.908	12.539	2.478.869
Eindsaldo				
Aanschaffingswaarde	2.160.000	10.380.779	162.557	12.703.336
Cum. afschr. en waardeverminderingen	-54.578	-8.271.532	0	-8.326.110
Boekwaarde per 30 juni	2.105.422	2.109.247	162.557	4.377.226

De investeringen gedurende het seizoen 2022/2023 in de materiële vaste activa (ruim € 3,1 miljoen) hebben onder meer betrekking op de aankoop van bedrijfsruimte in het TopsportZorgCentrum, de realisatie van extra horeca-uitgiftepunten (containers) op de publieksomloop (Zuid- en Oosttribunes), een spandoekconstructie voor de Noordtribune, overname van (gebouwgebonden) inrichting ten behoeve van kantoorruimte voor de kantoororganisatie in het TopsportZorgCentrum, realisatie van de Arjan Robben Lounge, upgrade van de businesslounge Club 1971, een nieuwe portofonie-installatie ter verbetering van de communicatie in het stadion en een nieuw CRM-systeem ter ondersteuning van het verkoopapparaat.

8.3 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Deelneming Eredivisie N.V. (5,6%, Zeist)	0	13.613
Deelneming Eredivisie C.V. (5,6%, Zeist)	0	1
Boekwaarde per 30 juni	0	13.614

Deelneming Eredivisie N.V. / Eredivisie C.V.

De Eredivisie C.V. (ECV) is een commanditaire vennootschap waarin alle 18 clubs van de Eredivisie zijn verenigd. Beheerend vennoot van de ECV is de Eredivisie N.V. De ECV draagt namens en voor de clubs zorg over de commerciële exploitatie van de media- en sponsorrechten en promotie van het merk Eredivisie. Vanwege de degradatie van FC Groningen naar de Eerste Divisie is de participatie in de Eredivisie C.V. op 30 juni 2023 overgedragen aan Heracles Almelo.

Actieve belastinglatentie	2022/2023	2021/2022
	€	€
Beginsaldo	120.786	113.118
Mutaties in de boekwaarde		
Onttrekking verliesverrekening	0	-2.338
Toevoeging verliesverrekening	2.911	10.006
Mutaties gedurende boekjaar	2.911	7.668
Boekwaarde per 30 juni	123.697	120.786

Specificatie actieve belastinglatentie	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Euroborg Horeca B.V.	123.697	120.786
Boekwaarde per 30 juni	123.697	120.786

Deze post betreft de actieve belastinglatenties uit hoofde van voorwaartse verliescompensatie en heeft (deels) een waarschijnlijke looptijd van langer dan 1 jaar.

De actieve belastinglatenties uit hoofde van de verliesverrekening Euroborg Horeca B.V. is opgenomen tegen het belastingtarief van 19% in 2023. Overigens kunnen de tarieven waartegen de actieve latentie is berekend in de loop der tijd wijzigen vanwege wijzigingen in de Belastingwetgeving.

Overige vorderingen en activa (> 1 jaar)	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Vorderingen uit transferactiviteiten	4.721.681	4.202.244
Geldlening u/g	2.750	2.750
Boekwaarde per 30 juni	4.724.431	4.204.994

De vorderingen uit transferactiviteiten met een resterende looptijd van meer dan één jaar bedragen per 30 juni 2023 € 4.721.681 (per 30 juni 2022: € 4.202.244). Deze vorderingen komen volledig in het seizoen 2024/2025 tot afwikkeling.

Verloop vorderingen uit transferactiviteiten	2022/2023	2021/2022
	€	€
Boekwaarde per 1 juli	4.202.244	348.743
Mutaties in de boekwaarde		
Toevoeging	3.459.130	4.202.244
Overboeking naar kortlopend	-2.939.424	-38.211
Ontvangst	-269	-310.532
Mutaties gedurende boekjaar	519.437	3.853.501
Stand per 30 juni	4.721.681	4.202.244

8.4 VOORRADEN

Vorraden	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Horeca gebruiksgoederen	82.536	88.880
Merchandise artikelen	256.850	323.643
Boekwaarde per 30 juni	339.386	412.523

Onder de voorraden zijn geen vooruitbetalingen op voorraden opgenomen. Onder deze voorraad is een voorziening voor incurante voorraden begrepen. De dotatie aan of vrijval van de voorziening incurante voorraden is opgenomen onder de inkoopwaarde van de omzet.

8.5 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

Handelsdebiteuren

De debiteuren zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Overige vorderingen en activa (< 1 jaar)	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Te ontvangen afkoopsommen (< 1 jaar)	8.306.390	6.720.948
Te factureren bedragen	102.832	90.660
Te ontvangen sponsorbijdragen	104.904	10.826
Te ontvangen collectieve (sponsor- en televisie)gelden	0	290.529
Te ontvangen belastingen	0	156.783
Te ontvangen Stichting FC Groningen in de Maatschappij	19.597	19.478
Te ontvangen subsidies en bijdragen	1.050.553	1.619.612
Overige vorderingen	339.259	186.906
Boekwaarde per 30 juni	9.923.535	9.095.742

Overlopende activa	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Vooruitbetaalde kosten	598.250	2.692.427
Overige overlopende activa	493.560	500.103
Boekwaarde per 30 juni	1.091.810	3.192.530

FC Groningen Beheer B.V. heeft in juni 2022 een aanbetaling verricht op de koop van bedrijfsruimte in het Topsport-ZorgCentrum, die verantwoord is onder de vooruitbetaalde kosten per 30 juni 2022. Deze koop is op 1 juli 2022 geëffectueerd en verantwoord onder de materiële vaste activa.

8.6 LIQUIDE MIDDELEN

Het saldo liquide middelen staat ter vrije beschikking van de onderneming behoudens een afgegeven bankgarantie van € 60.000 (30 juni 2022: € 60.000).

8.7 EIGEN VERMOGEN

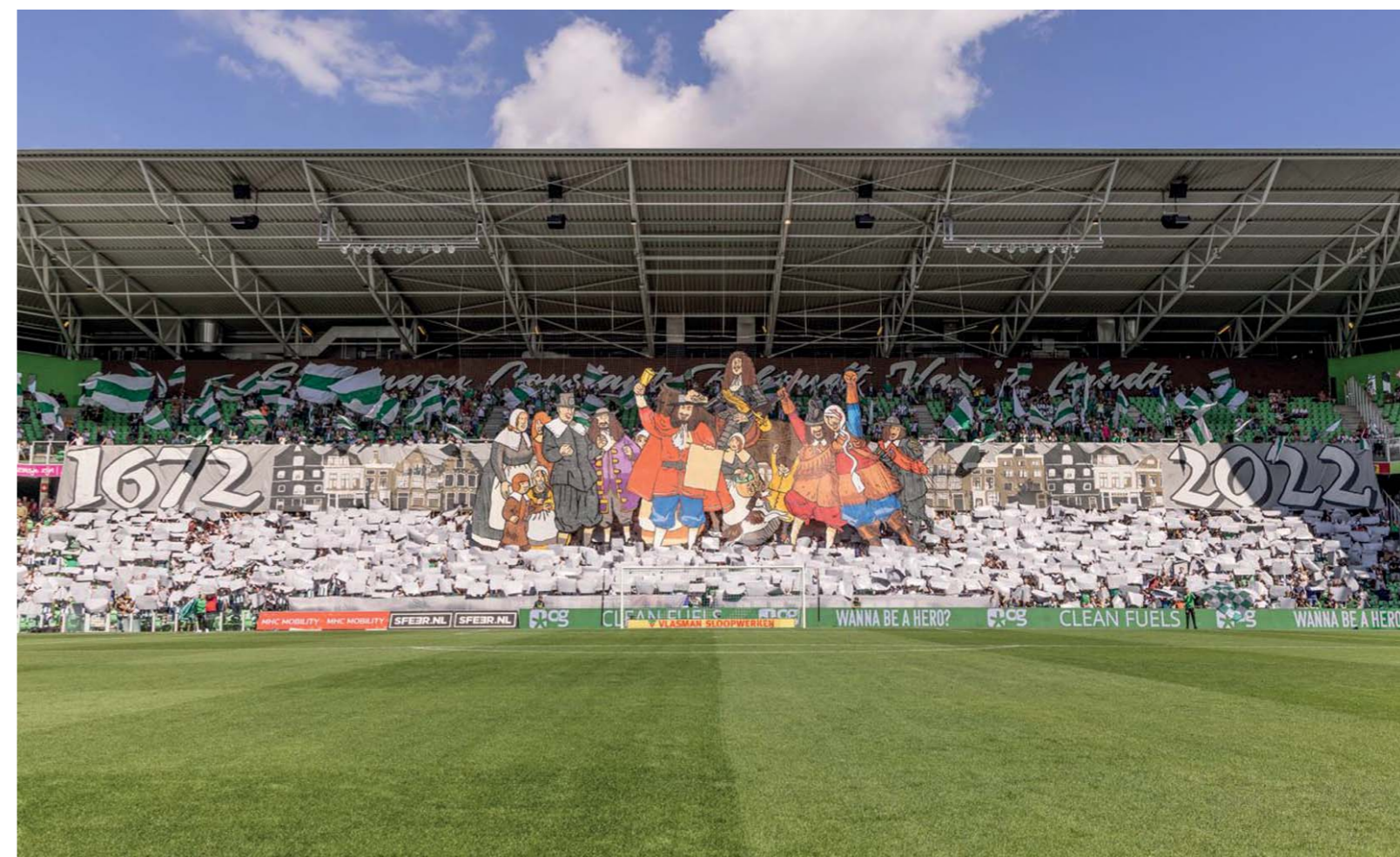
Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de enkelvoudig vennootschappelijke balans nader toegelicht.

8.8 VOORZIENINGEN

Voorziening latente vennootschapsbelasting	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Beginsaldo	780.750	815.516
Toevoeging	448.968	4.537
Onttrekking	0	-39.303
Mutaties gedurende boekjaar	448.968	-34.767
Boekwaarde per 30 juni	1.229.718	780.750

Overige voorzieningen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Beginsaldo	33.333	66.667
Onttrekking	-33.333	-33.334
Totaal van de mutaties	-33.333	-33.334
Stand per 30 juni	0	33.333

Vanwege de nieuwe visie op het commerciële beleid heeft er een heroriëntatie van de huisvesting plaatsgevonden. Ter dekking van de risico's die hieruit voortvloeien is hiervoor een voorziening gevormd van € 100.000 en is het saldo per balansdatum 30 juni 2023 'nihil'.

8.9 LANGLOPENDE SCHULDEN

Vooruitontvangen meerjarige inkomsten	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Stand per 1 juli	662.551	803.171
Toevoeging	0	3.699
Vrijval	-134.061	-144.319
Stand per 30 juni	528.488	662.551
Overboeking kortlopend - skyboxen	-23.334	-23.335
Overboeking kortlopend - meerjaarkaarten	-112.576	-110.728
Stand per 30 juni langlopend deel	392.578	528.488
Bestaande uit:		
- Verkochte skyboxen 2021-2036	280.000	303.334
- Vooruitontvangen 5 jaarkaarten	112.578	225.154
Boekwaarde per 30 juni	392.578	528.488

De vrijval over 1-5 jaar bedraagt € 229.245

De vrijval over langer dan 5 jaar bedraagt € 163.333

Meerjaarkaarten

FC Groningen heeft de visie supporters langer aan zich te binden en heeft derhalve voor aanvang van het seizoen 2021/2022 meerjaarkaarten voor de komende 5 seizoenen uitgegeven. Totaal zijn er 475 meerjaarkaarten verkocht, hetgeen € 569.019 aan inkomsten heeft opgeleverd. Hiervan is een bedrag ad € 112.576 onder de kortlopende schulden verantwoord betreffende de inkomsten die kunnen worden toegerekend aan het seizoen 2023/2024.

Vooruitontvangen sponsoring

Onder de vooruitontvangen bedragen zijn sponsorontvangsten verantwoord, die betrekking hebben en tot afwikkeling komen in 2023 tot en met 2036.

Overige leningen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Stand per 1 juli	3.275.736	9.414.171
Aflossing	-138.783	-6.138.435
Stand per 30 juni	3.136.953	3.275.736
Overboeking kortlopend deel	-152.924	-138.783
Stand per 30 juni langlopend deel	2.984.029	3.136.953
Bestaande uit:		
- Lening Euroborg N.V.	2.924.353	3.020.940
- Financial Lease Roe Europe	59.676	116.013
Boekwaarde per 30 juni	2.984.029	3.136.953

De aflossingsverplichting van 1-5 jaar bedraagt € 577.166

De aflossingsverplichting boven 5 jaar bedraagt € 2.406.863

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zijn niet begrepen in de schulden op lange termijn maar opgenomen onder de schulden op korte termijn.

Lening Euroborg N.V.

Uit hoofde van de herfinanciering van de vermogenspositie van FC Groningen is een 8,735% annuïteitenlening van € 3,4 miljoen met een looptijd van 22 jaar, ingaande 5 juni 2015 tot en met 5 juni 2037 verstrekt door Euroborg N.V. aan FC Groningen Beheer B.V.

Ter meerdere zekerheid van de betaling van de rente en aflossing van de geldlening tussen Euroborg N.V. en FC Groningen Beheer B.V. zijn commerciële vorderingsrechten van FC Groningen B.V. verpand aan Euroborg N.V.. FC Groningen en Euroborg N.V. zijn overeengekomen dat de betaling van rente- en aflossingsverplichtingen over het seizoen 2020/2021 zijn uitgesteld tot uiterlijk 15 november 2037.

Financial lease LED-wall TopsportZorgCentrum

Op de bovenste verdieping van het TopsportZorgCentrum is een LED-wall geplaatst om reclame-inkomsten te genereren ter dekking van de exploitatiekosten van het TopsportZorgCentrum. Ten behoeve van de investering in de LED-wall is in augustus 2018 een financial leaseovereenkomst gesloten tussen FC Groningen Beheer B.V. en de leverancier van de LED-wall met een looptijd van 7 jaar ingaande 1 augustus 2018.

Vooruitontvangen bedragen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Stand per 1 juli	622.965	710.000
Toevoeging	0	42.965
Vrijval	-129.100	-130.000
Stand per 30 juni	493.865	622.965
Overboeking kortlopend - sponsoring	-39.725	-49.100
Overboeking kortlopend - investeringsbijdrage	-80.000	-80.000
Overboeking kortlopend - huur	-42.965	0
Stand per 30 juni langlopend deel	331.175	493.865
Bestaande uit:		
- Investeringsbijdrage Euroborg N.V.	320.000	400.000
- Vooruitontvangen sponsoring	11.175	50.900
- Vooruitontvangen huur	0	42.965
Boekwaarde per 30 juni	331.175	493.865

Vooruitontvangen bedragen

Euroborg N.V. heeft een investeringsbijdrage verstrekt van € 800.000 aan FC Groningen Beheer B.V. ter dekking van de investeringen van FC Groningen Beheer B.V. in huurdersbelangen van het TopsportZorgCentrum. Deze bijdrage valt in een periode van 10 jaar vrij ten gunste van de exploitatie van FC Groningen te beginnen in het seizoen 2018/2019.

Belastingen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Stand per 1 juli	6.297.734	4.187.451
Toevoeging	0	2.110.283
Aflossing	-948.732	0
Stand per 30 juni	5.349.002	6.297.734
Overboeking kortlopend (incl. rente & aflossing)	-1.365.612	-944.660
Stand per 30 juni langlopend deel	3.983.390	5.353.074
Bestaande uit:		
- Loonbelasting	3.479.327	4.676.427
- Omzetbelasting	504.063	676.647
Boekwaarde per 30 juni	3.983.390	5.353.074

Belastingen

FC Groningen heeft tot en met 31 maart 2022 gebruik gemaakt van één van de tijdelijke maatregelen om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis: het bijzonder uitstel van betaling belastingen. Uit hoofde van deze regeling heeft FC Groningen een belastingschuld opgebouwd € 6.297.734. Vanaf 1 oktober 2022 is FC Groningen gestart met het terugbetalen van de belastingschuld (in een periode van 60 maanden vanaf 1 oktober 2022).

Overige schulden	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Stand per 1 juli	1.665.541	1.717.670
Toevoeging	1.348.672	1.640.216
Aflossing	-246.061	-713.570
Stand per 30 juni	2.768.152	2.644.316
Overboeking kortlopend	-699.702	-978.775
Stand per 30 juni langlopend deel	2.068.450	1.665.541
Bestaande uit:		
- Verplichtingen uit hoofde van transfers	1.770.690	1.366.401
- Uitgestelde rente en aflossing lening Euroborg N.V.	297.760	299.140
Boekwaarde per 30 juni	2.068.450	1.665.541

Overige (langlopende) schulden

De schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar bedragen per 30 juni 2023 € 2.068.450, waarvan € 1.770.690 uitgestelde betalingen betreffen met betrekking tot de verkoop van spelers (30 juni 2022 € 1.366.401). Deze schulden komen volledig in de seizoenen 2024/2025 en 2025/2026 tot afwikkeling.

8.10 KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

Aflossingsverplichtingen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Lening Euroborg N.V. (kortlopend deel)	96.587	85.598
Financial Lease Roe Europe (kortlopend deel)	56.337	53.185
Boekwaarde per 30 juni	152.924	138.783

Schulden aan leveranciers

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van minder dan één jaar.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Hieronder zijn de verplichtingen uit hoofde van af te dragen loonbelasting, omzetbelasting, vennootschapsbelasting, sociale lasten, afdrachten CFK- en pensioenpremies opgenomen. De schulden met een looptijd van minder dan één jaar bedragen € 2.313.087 (30 juni 2022: € 2.766.590).

Specificatie belastingen en premies	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Loonbelasting	730.235	0
Omzetbelasting	113.210	0
Loonbelasting (bijzonder uitstel van belastingen)	1.192.824	825.252
Omzetbelasting (bijzonder uitstel van belastingen)	172.788	119.409
Vennootschapsbelasting	103.340	1.821.929
Pensioen	690	0
Stand per 30 juni	2.313.087	2.766.590

Vooruitontvangen bedragen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Vooruitontvangen seizoenkaarten en sponsoring	1.516.071	3.288.523
Vooruitontvangen 5-jaarkaarten	112.578	120.986
Vooruitontvangen huur skyboxen	23.334	23.335
Vooruitontvangen overige	284.639	413.826
Stand per 30 juni	1.936.622	3.846.670

De vooruitontvangen bedragen hebben hoofdzakelijk betrekking op vooruitbetalingen voor seizoenkaarten, meerjaar-kaarten en sponsoring voor het nieuwe seizoen. Het bedrag aan vooruitontvangen sponsoring is fors hoger in het voor- gaande seizoen aangezien de huidige hoofdsponsor van FC Groningen haar volledige sponsorbijdrage voor het seizoen 2022/2023 reeds op 29 juni 2022 had voldaan.

Overige schulden	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Te betalen afkoopsommen	2.689.113	2.471.650
Te betalen rente	18.384	18.917
Te betalen overige kosten	1.065.674	1.442.973
Te betalen salarissen, premies en hand- en tekengelden	823.689	825.820
Stand per 30 juni	4.596.860	4.759.360

Onder de nog te betalen afkoopsommen zijn geen voorwaardelijke verplichtingen opgenomen. De overige schulden heb- ben een resterende looptijd van minder dan één jaar.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Huur- en leaseverplichtingen

FC Groningen B.V. is voor haar wagenpark leaseverplichtingen van 1 tot 3 jaar aangegaan. Per 30 juni 2023 bedragen deze verplichtingen € 516.036, waarvan € 338.414 betrekking heeft op het boekjaar 2023/2024.

Huurverplichtingen

Stadion Euroborg

FC Groningen Beheer B.V. is op 10 januari 2006 een huurovereenkomst aangegaan met Euroborg N.V. inzake de huur van Euroborg, gelegen aan de Boumaboulevard. Op 13 februari 2017 heeft een verlenging van deze huurovereenkomst plaatsgevonden met 10 jaar. Deze overeenkomst is derhalve aangegaan voor de duur van 42,5 jaar, ingaande op 1 januari 2006 en lopende tot en met 30 juni 2048.

Jaarlijks wordt de huurprijs en de bijdrage aan onderhoudskosten verhoogd met het consumentenprijsindexcijfer.

Ter meerdere zekerheid van de betaling van de huurpenningen zijn commerciële vorderingsrechten door FC Groningen verpand aan Euroborg N.V.

Extra ruimtes Stadion Euroborg (Pronkjewail Opportunity Fund I C.V.)

FC Groningen Beheer B.V. is met het Pronkjewail Opportunity Fund I C.V. onderstaande huurovereenkomsten aangegaan:

Locatie	Adres	Start huur	Eind huur
Uitgiftepunt	Boumaboulevard 63	1 juli 2006	30 juni 2028
Uitgiftepunt	Boumaboulevard 85	1 mei 2007	30 juni 2028
Businessruimte	Boumaboulevard 81	1 mei 2007	30 juni 2028

Vrijwilligersruimte

FC Groningen Beheer B.V. is op 20 juli 2009 een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van een vrijwilligershome op de 1e etage van het casinogedeelte in Euroborg (Boumaboulevard 129). Deze overeenkomst is aangegaan per 1 juli 2009 en belooft 2 jaar en wordt vervolgens verlengd met aansluitende perioden van 1 jaar. Jaarlijks, voor het eerst op 1 juli 2010, wordt de huurprijs verhoogd met het consumentenindexcijfer.

Skybox

FC Groningen Beheer B.V. is op 26 augustus 2020 een nieuwe overeenkomst aangegaan voor de huur van een skybox in Euroborg. Deze overeenkomst is aangegaan per 1 juli 2020 met een looptijd van 10 jaar.

Sportpark Corpus den Hoorn

FC Groningen Beheer B.V. is een overeenkomst aangegaan voor de huur van de sportvelden op Sportpark Corpus den Hoorn (4 natuurgrasvelden en 3 kunstgrasvelden). Deze overeenkomst is aangegaan per 1 september 2015, met een looptijd van 20 jaar en eindigt van rechtswege op 31 augustus 2035 en kan vervolgens worden verlengd met een nader te bepalen periode.

TopsportZorgCentrum

FC Groningen heeft in samenwerking met Euroborg N.V. het TopsportZorgCentrum op Sportpark Corpus den Hoorn ontwikkeld. Formeel is FC Groningen vanaf 1 juli 2018 huurder geworden van ruim 3.000 m2 bedrijfsruimte, bestaande uit kleed- en kantoorruimten voor het eerste elftal en de opleiding en een trainingshal. FC Groningen is daartoe ingaande 1 juli 2018 een huurovereenkomst voor een looptijd van 30 jaar aangegaan met de eigenaar van het TopsportZorgCentrum, Euroborg N.V.

In aanvulling op de bovenstaande huurafspraken met betrekking tot de begane grond, 1e etage en trainingshal is FC Groningen Beheer B.V. ingaande 1 juli 2023 een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van de bovenste bouwlaag van het TopsportZorgCentrum. Deze bedrijfsruimte zal door FC Groningen worden gebruikt om haar kantoororganisatie te huisvesten. De looptijd is 5 jaar en eindigt op 30 juni 2028, waarna tot verlenging kan worden overgegaan.

Totale huurverplichting

De totale verplichting uit hoofde van bovenstaande huurovereenkomsten kan als volgt worden verdeeld over de jaren:

1 jaar: 3,3 miljoen
1-5 jaar: 13,2 miljoen
> 5 jaar: 54,0 miljoen

Hoofdelijke aansprakelijkheid fiscale eenheid

FC Groningen Beheer B.V., FC Groningen B.V., Greenrock Holding B.V. en de Regionale Voetbalopleiding Groningen B.V. vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Alle tot de fiscale eenheid behorende ondernemingen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de door de fiscale eenheid verschuldigde vennootschapsbelasting.

FC Groningen Beheer B.V., FC Groningen B.V., Euroborg Horeca B.V. en de Regionale Voetbalopleiding Groningen B.V. vormen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Deze vennootschappen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de door de fiscale eenheid verschuldigde omzetbelasting.

Aankoop- en verkoopcontracten van spelers

Uit de voorwaarden van bepaalde aankoopcontracten van aangetrokken spelers kunnen aanvullende verplichtingen ontstaan jegens de verkopende club in het geval dat in de toekomst de betreffende spelers een bepaald aantal wedstrijden spelen in het eerste team, of in het geval dat andere, in de aankoopcontracten nader omschreven toekomstige gebeurtenissen, zich voordoen.

In overeenstemming met de waarderingsgrondslagen inzake vergoedingssommen, die als gevolg van bovenbeschreven aankoopcontracten in de toekomst mogelijk verschuldigd zijn aan verkopende clubs, zullen dergelijke verplichtingen worden opgenomen op het moment dat de betreffende spelers het contractueel aantal wedstrijden in het eerste team hebben gespeeld, dan wel de contractueel bepaalde toekomstige gebeurtenissen zich hebben voorgedaan.

Per balansdatum zijn daarom geen verplichtingen opgenomen met betrekking tot deze toekomstige gebeurtenissen. De omvang van de betreffende voorwaardelijke verplichtingen, welke per balansdatum kan worden ingeschat, bedraagt maximaal € 1,9 miljoen.

In contracten ter zake van verkoop van spelers zijn vergelijkbare voorwaarden zoals hiervoor vermeld bij aankoopcontracten opgenomen waaruit aanvullende rechten van FC Groningen kunnen ontstaan. De omvang van deze voorwaardelijke rechten welke per balansdatum redelijkerwijs kunnen worden ingeschat bedraagt maximaal € 3,2 miljoen.

Zekerheidstelling

FC Groningen Beheer B.V. heeft van Euroborg N.V. een financiering ter grootte van € 3,4 miljoen verkregen. Ter zekerheidsstelling zijn huidige en toekomstige rechten van FC Groningen B.V. op een structurele jaarlijkse opbrengsten verpand die verbonden zijn met haar activiteiten. Deze opbrengsten kunnen jaarlijks in grootte variëren.

TOELICHTING OP DE WINST-EN- VERLIESREKENING

9

9.1 NETTO-OMZET

Specificatie netto-omzet	2022/2023	2021/2022
	€	€
Wedstrijdopbrengsten	3.610.757	2.944.689
Sponsoring en reclame	8.399.965	5.793.685
Televisierechten	4.855.224	4.719.867
Merchandising	891.643	829.504
Food & beverage	3.010.974	2.212.139
Uitkeringen derden	955.231	1.613.013
Overige opbrengsten	498.896	323.976
Totaal	22.222.690	18.436.873

De netto-omzet is in het seizoen 2022/2023 ten opzichte van het seizoen 2021/2022 toegenomen met 20,5%. De opbrengsten uit het spelen van de wedstrijden (kaartverkoop), sponsoring en reclame en food & beverage zijn in het seizoen 2021/2022 sterk beïnvloed door de gevolgen van de Covid-19 pandemie (november 2021 tot en met februari 2022 5 wedstrijden volledig of deels zonder publiek met een schade van circa € 2,5 miljoen), alsmede het faillissement van de toenmalige hoofdsponsor Office Centre aan het begin van het kalenderjaar 2022 (schade circa € 0,9 miljoen). Ook in het seizoen 2022/2023 zijn er 3 wedstrijden zonder publiek gespeeld of voortijdig gestaakt en zijn supporters en sponsors door de club tegemoetgekomen in de schade aangezien zij de wedstrijden niet of slechts deels hebben kunnen bezoeken (schade circa € 0,5 miljoen).

9.2 OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN

Specificatie overige bedrijfsopbrengsten	2022/2023	2021/2022
	€	€
Subsidie NOW-regeling	3.550	2.178.506
Subsidie TVL	-275	599.864
Subsidie Overig	0	401.500
Totaal	3.275	3.179.870

9.3 OVERIGE BATEN

Eén van de (financiële) beleidsdoelstellingen van FC Groningen Beheer B.V. is het versterken van haar vermogenspositie om hiermee het financiële fundament onder de club te versterken. In het verlengde van deze doelstelling heeft FC Groningen Beheer B.V. eind december 2021 de geldlening met de Stichting Vrienden van FC Groningen ter hoogte van € 6,0 miljoen vervroegd afgelost. Met deze geldmiddelen heeft deze stichting de totale inleg van de investeerders in de Obligatielening "FC Groningen - 2018: Talenten op één" van € 6,0 miljoen in zijn geheel terugbetaald. Vervolgens heeft het verantwoorde bestuur de Stichting Vrienden van FC Groningen ontbonden en is het opgebouwde eigen vermogen van de stichting ter hoogte van € 2.326.844 in overeenstemming met de doelstelling van de stichting en het bijbehorende bestuursbesluit overgedragen aan FC Groningen Beheer B.V. Dit bedrag is in het seizoen 2021/2022 onder de overige baten verantwoord.

9.4 INKOOPWAARDE VAN DE OMZET

De inkoopwaarde merchandise omvat de kostprijs van de verkochte FC Groningen-artikelen. Aan deze kosten zijn geen personeelskosten, afschrijvingen of overige bedrijfskosten toegerekend.

Inkoopwaarde van de omzet	2022/2023	2021/2022
	€	€
Inkoopwaarde horeca	1.382.280	969.802
Inkoopwaarde merchandise	542.010	428.833
Totaal	1.924.290	1.398.635

9.5 PERSONEELSKOSTEN

Personeelskosten	2022/2023	2021/2022
	€	€
Lonen & vakantiegeld	11.688.531	8.998.445
Wedstrijdpremies, individuele bonussen en transitievergoedingen	1.261.387	236.877
Pensioenen	182.855	167.999
Sociale lasten en vergoedingen	1.273.530	973.572
Verzekering	188.152	127.687
Overige personeelskosten	1.267.708	1.404.143
Verhuur spelers	-99.750	-268.775
Huur spelers	0	150.000
Bijdrage salariskosten derden	0	-2.700
Totaal	15.762.413	11.787.248

De personeelskosten kunnen functioneel als volgt worden gespecificeerd.

Functionele specificatie personeelskosten	2022/2023	2021/2022
	€	€
Contractspelers	6.950.276	5.161.973
Overige spelers	420.873	404.887
Technische staf	1.741.207	1.077.017
Medische staf	366.361	350.579
Scouting staf	431.424	342.379
Overige staf voetbalorganisatie	962.598	655.568
Directie/management	888.448	604.477
Commercie	1.601.831	1.327.183
Operationeel	1.139.096	1.075.191
Merchandise	143.010	137.470
Horeca	1.117.289	650.524
Totaal	15.762.413	11.787.248

9.6 AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA

Afschrijvingen materiële vaste activa	2022/2023	2021/2022
	€	€
Gebouwen	54.578	0
Andere vaste bedrijfsmiddelen	420.193	700.714
Bijzondere waardevermindering	30.738	0
Totaal	505.509	700.714

9.7 OVERIGE BEDRIJFSLASTEN

Overige bedrijfslasten	2022/2023	2021/2022
	€	€
Wedstrijdkosten	2.105.581	1.759.471
Huisvestingskosten	4.604.734	3.999.644
Verkoopkosten	1.233.956	1.041.495
Kosten merchandise	226.574	168.243
Kosten horeca	329.522	291.191
Kosten oninbaarheid vorderingen	16.991	359.418
Algemene kosten	1.446.207	1.211.746
Nagekomen baten en lasten	-293.551	-834.924
Kosten advertentieprojecten	53.473	61.099
Totaal	9.723.487	8.057.383

9.8 AFSCHRIJVINGEN VERGOEDINGSSOMMEN EN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

Afschrijving vergoedingssommen en bijz. waardeverminderingen	2022/2023	2021/2022
	€	€
Afschrijving contracten spelers	-3.792.056	-2.472.735
Bijzondere waardevermindering spelers	-576.991	-176.350
Totaal	-4.369.047	-2.649.085

9.9 RESULTAAT VERGOEDINGSSOMMEN

Resultaat vergoedingssommen	2022/2023	2021/2022
	€	€
Netto ontvangen afkoopsommen	12.969.821	12.265.486
Boekwaarde verkochte spelers	-1.153.363	-429.167
	11.816.458	11.836.319
Ontvangen/(betaalde) opleidingsvergoedingen	348.425	47.865
Totaal	12.164.883	11.884.184

9.10 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Financiële baten en lasten	2022/2023	2021/2022
	€	€
Rentebaten overige langlopende leningen o/g	0	12.704
Rentelasten overige langlopende leningen o/g	-295.057	-282.631
Rentelasten belastingschuld	-75.477	0
Totaal	-370.534	-269.927

9.11 BELASTINGEN RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING

FC Groningen Beheer B.V.

De besloten vennootschappen FC Groningen Beheer B.V., FC Groningen B.V., Regionale Voetbalopleiding Groningen B.V. en Greenrock Holding B.V. vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting op grond van een beschikking van de Belastingdienst. Op basis van afspraken met de Belastingdienst werd tot en met 31 december 2021 eveneens het resultaat van de Stichting Vrienden van FC Groningen meegenomen in de bepaling van het belastbaar bedrag van de fiscale eenheid van FC Groningen Beheer B.V.

Het fiscaal resultaat over het boekjaar 2022/2023 bedraagt € 1,2 miljoen positief. Rekening houdende met de geldende fiscale faciliteiten, alsmede het geldende belastingtarief leidt dit per balansdatum tot een verplichting vennootschapsbelasting van afgerond € 0,3 miljoen. Daarnaast heeft een dotatie aan de voorziening latente vennootschapsbelasting van afgerond € 0,45 miljoen plaatsgevonden vanwege tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van spelers en vastgoed. Per saldo is in de jaarcijfers 2022/2023 een bedrag van afgerond € 0,7 miljoen als belastingen uit bedrijfsuitoefening verantwoord.

Euroborg Horeca B.V.

Euroborg Horeca B.V. is zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting en maakt derhalve geen onderdeel uit van de fiscale eenheid.

Het fiscaal resultaat over het boekjaar 2022/2023 bedraagt € 0,15 miljoen positief. Hierdoor bedraagt het saldo aan compensabele verliezen per 30 juni 2023 afgerond € 0,65 miljoen.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

10

ENKELVOUDIGE BALANS FC GRONINGEN BEHEER B.V.

(voor resultaatbestemming)

Activa	30 juni 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Materiële vaste activa (12.1)				
Gebouwen	2.105.422		0	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.322.982		1.279.994	
Activa in uitvoering	162.557		15.838	
	3.590.961		1.295.831	
Financiële vaste activa (12.2)				
Deelnemingen	17.899.830		16.708.786	
Leningen groepsmaatschappijen	1.000.000		1.000.000	
	18.899.830		17.708.786	
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa (12.3)				
Handelsdebiteuren	59.048		0	
Rekening-courant groepsmij.	714.236		541.359	
Overige vorderingen	179.245		58.047	
Overlopende activa	90.895		2.289.227	
	1.043.424		2.888.633	
Liquide middelen	1.573.163		355.156	
Balanstotaal	25.107.378		22.248.406	

ENKELVOUDIGE BALANS FC GRONINGEN BEHEER B.V.

(voor resultaatbestemming)

Passiva	30 juni 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen (12.4)				
Geplaatst kapitaal	60.000		60.000	
Algemene reserve	10.726.093		1.540.807	
Onverdeeld resultaat	1.003.089		9.185.286	
	11.789.182		10.786.093	
Voorzieningen (12.5)				
Voorziening latente Vpb	1.229.718		773.769	
Voorziening deelneming	253.352		408.583	
Voorziening overig	0		33.333	
	1.483.070		1.222.665	
Langlopende schulden (12.6)				
Vooruitontv. meerjarige inkomsten	280.000		303.333	
Overige leningen	2.984.029		3.136.953	
Vooruitontvangen bedragen	320.000		442.967	
Lening groepsmaatschappijen	795.277		795.277	
Belastingen	77.175		103.748	
Overige schulden	297.761		299.139	
	4.754.242		5.081.417	
Kortlopende schulden (12.7)				
Aflossingsverplichtingen	152.924		138.783	
Schulden aan leveranciers	161.214		72.885	
Rekening-courant groepsmij.	6.070.640		2.824.398	
Belastingen en premies soc. verz.	129.860		1.840.238	
Vooruitontvangen bedragen	146.300		167.783	
Overige schulden	419.946		114.144	
	7.080.884		5.158.231	
Balanstotaal	25.107.378		22.248.406	

ENKELVOUDIGE WINST- & VERLIESREKENING FC GRONINGEN BEHEER B.V.

	2022/2023	2021/2022
	€	€
Resultaat deelnemingen	1.346.275	6.618.237
Overige baten en lasten na belasting	-343.186	2.567.049
Resultaat na belastingen	1.003.089	9.185.286

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS EN DE WINST-EN- VERLIESREKENING

11.1 ALGEMEEN

11

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de vennootschappelijke jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Geconsolideerde vennootschappen worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

402 Boek BW

Bij de presentatie van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van FC Groningen Beheer B.V. is artikel 402 Boek 2 BW toegepast.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

12

12.1 MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa 2022/2023	Totaal
	€
Beginsaldo	
Aanschaffingswaarde	5.165.605
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.869.773
Boekwaarde per 1 juli	1.295.831
Mutaties in de boekwaarde	
Investerings	2.679.621
Afschrijvingen	-384.491
Totaal van de mutaties	2.295.130
Eindsaldo	
Aanschaffingswaarde	7.845.226
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-4.254.265
Boekwaarde per 30 juni	3.590.961

12.2 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen groepsmaatschappijen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
FC Groningen B.V. (100% belang)	17.899.830	16.708.786
Stand per 30 juni	17.899.830	16.708.786

Leningen u/g groepsmaatschappijen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Greenrock Holding B.V.	1.000.000	1.000.000
Stand per 30 juni	1.000.000	1.000.000

Greenrock Holding B.V.

Op 18 augustus 2009 heeft FC Groningen Beheer B.V. alle in haar in bezit zijnde aandelen van Hattrick Media B.V. (100%), Preventief Veiligheidsdiensten B.V. (100%) en Euroborg Horeca B.V. (destijds 50%) overgedragen aan Greenrock Holding B.V.. FC Groningen Beheer B.V. heeft uit hoofde van deze transactie een niet rentedragende vordering op Greenrock Holding van € 1,0 miljoen.

12.3 VORDERINGEN

Rekening-courant groepsmaatschappijen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Euroborg Horeca B.V.	714.236	541.359
Stand per 30 juni	714.236	541.359

Overlopende activa	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Vooruitbetaalde zakelijke lasten	90.895	78.994
Vooruitbetaalde huur	0	425.212
Vooruitbetaalde overige kosten	0	1.785.021
Stand per 30 juni	90.895	2.289.227

12.4 EIGEN VERMOGEN**GEPLAATST KAPITAAL**

Het maatschappelijk kapitaal van de onderneming bedroeg per 30 juni 2023 € 250.000 verdeeld in 25.000 gewone aandelen van elk € 10. Hiervan zijn geplaatst en volgestort 6.000 gewone aandelen.

Algemene reserve	2022/2023	2021/2022
	€	€
Stand per 1 juli	1.540.806	552.272
Overboeking vanuit onverdeeld resultaat	9.185.286	988.534
Stand per 30 juni	10.726.092	1.540.806

Onverdeeld resultaat	2022/2023	2021/2022
	€	€
Stand per 1 juli	9.185.286	988.534
Overboeking naar algemene reserve	-9.185.286	-988.534
	0	0
Resultaat boekjaar	1.003.089	9.185.286
Stand per 30 juni	1.003.089	9.185.286

12.5 VOORZIENINGEN

Voorziening deelneming	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Greenrock Holding B.V.	253.352	408.583
Stand per 30 juni	253.352	408.583

12.6 LANGLOPENDE SCHULDEN

Overige leningen o/g	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Lening Euroborg N.V.	2.924.353	3.020.940
Financial Lease Roe Europe B.V.	59.676	116.013
Stand per 30 juni	2.984.029	3.136.953

Lening groepsmaatschappijen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Greenrock Holding B.V.	795.277	795.277
Stand per 30 juni	795.277	795.277

12.7 KORTLOPENDE SCHULDEN

Aflossingsverplichtingen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Lening Euroborg N.V. (kortlopend deel)	96.587	85.598
Financial Lease Roe Europe (kortlopend deel)	56.337	53.185
Boekwaarde per 30 juni	152.924	138.783

Rekening-courant groepsmaatschappijen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
FC Groningen B.V.	6.070.640	2.824.398
Stand per 30 juni	6.070.640	2.824.398

Vooruitontvangen bedragen	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Vooruitontvangen huur- en investeringsbijdragen	122.967	144.450
Vooruitontvangen bedragen skyboxen (kortlopend deel)	23.333	23.333
Boekwaarde per 30 juni	146.300	167.783

Overige schulden	30 juni 2023	30 juni 2022
	€	€
Te betalen rente	18.384	18.917
Overige te betalen kosten	401.562	95.227
Boekwaarde per 30 juni	419.946	114.144

OVERIGE TOELICHTING

13

13.1 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Na balansdatum 30 juni 2023 heeft FC Groningen de spelers Yahya Kalley en Marin Sverko verkocht aan respectievelijk IFK Norrköping en Venezia. De speler Tomáš Suslov is verhuurd met een verplichte koopoptie aan Hellas Verona en de speler Florian Krüger is verhuurd met een optie tot koop aan Eintracht Braunschweig. Met deze transfers is een netto-transferopbrengst (na aftrek van aandelen derden en de boekwaarde van de speler) voor FC Groningen gerealiseerd van ruim € 1,1 miljoen, hetgeen wordt toegevoegd aan het resultaat (voor belastingen) en eigen vermogen van het boekjaar 2023/2024.

13.2 BEZOLDIGING BESTUURDERS EN COMMISSARISSSEN

Bezoldiging bestuurders

Omdat de bedragen van de bezoldiging herleid kunnen worden tot één natuurlijk persoon, is deze opgave onder verwijzing naar artikel 2:383 lid 1 BW achterwege gelaten.

Bezoldiging commissarissen

De bezoldiging commissarissen betreft voor het seizoen 2022/2023 € 13.750 (2021/2022 € 13.750).

13.3 WERKNEMERS

Gedurende het jaar 2022/2023 waren gemiddeld 123,6 werknemers in dienst bij FC Groningen Beheer B.V. op basis van een fulltime dienstverband (2021/2022: 108,5). Er waren gedurende het seizoen 2022/2023 geen medewerkers buiten Nederland werkzaam.

13.4 FUNCTIONELE SPECIFICATIE PERSONEELSLEDEN

Een functionele specificatie van het personeelsbestand is weergegeven in onderstaande tabel.

Personeelsbestand (in fte's)	2022/2023	2021/2022
Contractspelers eerste selectie & Jong FC Groningen	34,6	27,6
Technische & medische staf	36,2	32,5
Directie	3,0	3,0
Kantoorpersoneel	42,0	38,0
Horeca	5,9	5,2
Merchandise	2,0	2,2
Totaal personeel	123,6	108,5

Groningen, 12 oktober 2023

De directie,
Wouter Gudde
Marc-Jan Oldenbandringh

Groningen, 26 oktober 2023

De Raad van Commissarissen,
Erik Mulder
Paul de Rook
Han Berger
Berend Rubingh
Bas Schrage

OVERIGE GEGEVENS

14.1 STATUTAIRE REGELING WINSTBESTEMMING

In artikel 21 van de statuten is bepaald dat de winst ter beschikking staat van de algemene vergadering, met dien verstande dat reservering zal plaats hebben, tenzij de algemene vergadering anders besluit.

14.2 WINSTBESTEMMING

Aan de algemene vergadering van aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat na belastingen 2022/2023 ad € 1.003.089 positief toe te voegen aan de algemene reserve.

14

14.3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Aan: de aandeelhouder, het bestuur en raad van commissarissen van FC Groningen Beheer B.V.

Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen jaarrekening over de periode 1 juli 2022 tot en met 30 juni 2023

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 30 juni 2023 van FC Groningen Beheer B.V. te Groningen gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit financieel verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van FC Groningen Beheer B.V. per 30 juni 2023 en van het resultaat over de periode 1 juli 2022 tot en met 30 juni 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 30 juni 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over de periode 1 juli 2022 tot en met 30 juni 2023;
3. het geconsolideerde kasstroomoverzicht over de periode 1 juli 2022 tot en met 30 juni 2023; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van FC Groningen Beheer B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

INFORMATIE TER ONDERSTEUNING VAN ONS OORDEEL

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

CONTROLEAANPAK FRAUDERISICO'S

Het is onze verantwoordelijkheid om risico's te identificeren en in te schatten dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing en daarmee is het risico dat afwijkingen van materieel belang niet ontdekt worden groter.

We hebben de geïdentificeerde frauderisico's als volgt betrokken in onze controle:

Het risico op ongeautoriseerde betalingen – Rechten tot het wijzigen van crediteuren stamgegevens zijn ruim ingeregeld en er vindt geen zichtbare controle plaats op de mutaties van crediteurstamgegevens. Daarnaast hebben wij het misbruik maken van toegekende betalingsbevoegdheden door medewerkers als risico aangemerkt. Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en betalingen geëvalueerd; en
- een data-analyse op de uitgaande betalingen uitgevoerd met daarbij expliciet aandacht voor meerdere rekeningnummers per partij, meerdere partijen per rekeningnummer, eenmalige betalingen en betalingen aan rekeningnummers van personen met de uitgebreide rechten.

Het risico op onvolledig verantwoorde omzet als gevolg van fraude - Als onderdeel van onze risicobeoordeling en op basis van de veronderstelling dat er risico's van fraude bij de omzetverantwoording bestaan, hebben wij geëvalueerd

waar wij een verhoogd risico van fraude onderkennen. Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing met betrekking tot het proces van omzetneming, waaronder contractautorisatie en -registratie en facturatie, geëvalueerd;
- een gegevensgerichte cijferanalyse op de verantwoorde opbrengst uit hoofde van sponsoring, waarbij wij de gerealiseerde opbrengst hebben afgezet tegen de verwachte opbrengst gebaseerd op de halfjaarcijfers over de eerste helft van het boekjaar. Opbrengsten die in belangrijke mate afwijken van de verwachting hebben wij door middel van gegevensgerichte detailcontrole nader onderzocht en besproken met het management.
- gegevensgerichte werkzaamheden waarbij wij van sponsors die op reclame-uitingen (stadionborden en website) voorkomen hebben vastgesteld of hiervoor een opbrengst is verantwoord;
- een risicogerichte detailcontrole op overeenkomsten die aan spelers gerelateerde opbrengsten ten grondslag liggen, waarbij wij hebben vastgesteld of overeenkomsten conform de procuratieregeling van de besloten vennootschap zijn ondertekend. Afwijkingen hebben wij nader onderzocht en besproken met het management; en
- data-analyse op grootboekmutaties waarbij wij bijzondere omzet gerelateerde handmatige journaalboekingen en bijzondere boekingen vanuit specifieke grootboek-dagboekcombinaties hebben geïdentificeerd. Ten aanzien van deze geselecteerde boekingen hebben wij specifieke gegevensgerichte werkzaamheden verricht op de volledige verantwoording van de omzet, onder andere door verificatie met brondocumentatie.

Het risico op inkoopfraude uit hoofde van spelers gerelateerde transacties - De uitgaven gerelateerd aan spelers, zoals transfersommen en makelaarsvergoedingen, zijn significante uitgaven. Procedures en controles rond deze uitgaven zijn vatbaar voor manipulatie en fraude. Hierdoor kunnen zowel interne medewerkers als externe partijen de gelegenheid krijgen om procedures en controles te manipuleren voor eigen gewin, wat niet alleen financiële schade maar ook reputatieschade voor de besloten vennootschap kan veroorzaken. Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing met betrekking tot het proces van spelers gerelateerde transacties, waaronder aangaan van overeenkomsten en betalingen, geëvalueerd; en
- een risicogerichte detailcontrole op overeenkomsten die aan spelers gerelateerde uitgaven ten grondslag liggen, waarbij wij hebben vastgesteld of overeenkomsten conform de procuratieregeling van de besloten vennootschap zijn ondertekend. Afwijkingen hebben wij nader onderzocht en besproken met het management.

Het risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management - Het management bevindt zich in een positie om fraude te kunnen plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing met betrekking tot genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen;
- een gedetailleerde analyse van grootboekmutaties uitgevoerd met specifieke aandacht voor memoriaalboekingen in de administratie, opmerkelijke omschrijvingen bij grootboekmutaties alsmede een beoordeling van de gebruikte dagboeken in combinatie met grootboekrekeningen die door deze dagboeken gemuteerd zijn. Hierbij is ook aandacht besteed aan eventuele significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering;
- het beïnvloeden van te maken schattingen ten aanzien van jaarrekeningposten: ten aanzien van de in de jaarrekening gemaakte schattingen (immateriële vaste activa, handelsdebiteuren en overige vorderingen) hebben wij de door het management gemaakte inschatting en veronderstellingen getoetst op aanvaardbaarheid. Deze toets heeft plaatsgevonden op basis van retrospectieve beoordeling alsmede op basis van overige beschikbare informatie;
- het verschuiven van kosten tussen boekjaren: hiertoe hebben wij een controle uitgevoerd op de in de financiële administratie verwerkte inkopen en bankbetalingen in het boekjaar, waarbij we door middel van een deelwaarneming op basis van risicocriteria hebben vastgesteld of de kosten in het juiste jaar zijn verwerkt; en
- uitgaven met een privé karakter gedaan door het management: detailcontroles uitgevoerd op verantwoorde kosten, op basis van risicocriteria, welke mogelijk indicaties bevatten voor kosten met een privé karakter.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die aanleiding geeft fraude te veronderstellen.

CONTROLEAANPAK CONTINUÏTEIT

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van de vennootschap van het geheel van de werkzaamheden voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- evalueren van de door het bestuur opgemaakte financiële prognoses, waaronder kasstroom- en resultaatprognoses;
- toetsen van de belangrijkste uitgangspunten en veronderstellingen die het bestuur heeft gehanteerd bij het opmaken van de prognoses;
- vaststellen dat het bestuur de continuïteitsveronderstelling ook voor de periode van minimaal 12 maanden na afgifte van de controleverklaring heeft geëvalueerd;
- evalueren van de beschikbare financiering alsmede het al dan niet voldoen aan hieromtrent aanwezige ratioverplichtingen; en
- toetsen of de door het bestuur opgenomen toelichting inzake de continuïteit een juiste en volledige weergave betreft van relevante feiten en omstandigheden.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.

VERKLARING OVER DE IN HET FINANCIËEL VERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Roosendaal, 12 oktober 2023
Moore DRV

Was getekend
A.L.R. van der Vliet RA

5-JARENOVERZICHT

(bedragen in € 1.000, tenzij anders vermeld)

	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019
Winst- en verliesrekening					
Netto-omzet	22.226	23.944	17.893	19.886	18.621
% afname / toename	-7,2%	33,8%	-10,0%	6,8%	-1,2%
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen					
en resultaat van vergoedingssommen	-6.060	1.729	555	-1.767	-3.048
% van netto-omzet	-27,3%	7,2%	3,1%	-8,9%	-16,4%
Resultaat vergoedingssommen	7.796	9.235	1.070	5.481	2.237
Belastingen	-733	-1.779	-636	-769	95
Resultaat na belastingen	1.003	9.185	989	2.945	-716
% van netto-omzet	4,7%	31,7%	5,5%	14,8%	-3,8%
Aantal werknemers (fte)	123,6	108,5	105,5	121,1	115,0
Kasstroomoverzicht					
Kasstroom uit					
- Operationele activiteiten	-5.248	1.968	-1.095	-3.132	-1.120
- Investeringsactiviteiten	1.939	1.698	241	7.027	249
- Financieringsactiviteiten	-1.696	-4.703	3.598	-1.544	2.681
Netto kasstroom	-5.005	-1.038	2.744	2.351	1.810
Activa					
Vaste activa	17.854	13.798	8.708	5.312	10.104
Vlottende activa	15.093	21.424	18.219	16.696	11.421
Totaal activa	32.947	35.221	26.927	22.007	21.525
Investerings in:					
- Immateriële vaste activa	6.454	4.403	6.470	790	3.065
- Materiële vaste activa	3.134	679	80	379	1.355
Passiva					
Eigen vermogen	11.789	10.786	1.601	612	-2.332
Langlopende schulden	10.989	11.992	16.200	11.860	12.815
Kortlopende schulden	10.169	12.443	9.126	9.535	11.042
Totaal passiva	32.947	35.221	26.927	22.007	21.525
Ratio's					
Eigen vermogen in % van balanstotaal	35,8%	30,6%	5,9%	2,8%	-10,8%
Personeelskosten in % van netto-omzet (exclusief overige baten)	70,9%	54,5%	59,7%	56,4%	61,6%

**DIT JAARVERSLAG
IS EEN UITGAVE VAN:**

FC Groningen Beheer BV
Boumaboulevard 41
9723 ZS Groningen
050 - 587 87 87

WEBSITE www.fcgroningen.nl
E-MAIL info@fcgroningen.nl

REDACTIE
Vincent Coljé
Richard van Elsacker
Marc-Jan Oldenbandringh

FOTOGRAFIE
FC Groningen

.NL